Ազգ
Azg
armenian daily
26 ՄԱՐՏ 1997, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 56 (1310)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հայաստանը միակողմանիորեն ազատ է արձակում գերիներին

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՓԱՍ։ Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարությունն այսօր հանդես է եկել հայտարարությամբ, ուր ասվում է. «Ընդառաջելով Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահության կոչին եւ ի նշան իր կառուցողական դիրքորոշման, Հայաստանը միակողմանի որոշում է ընդունել ազատ արձակել ադրբեջանական ազգության բոլոր այն գերիներին, որոնք Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի ցուցակների համաձայն, գտնվում են Հայաստանում։ Այս քայլով Հայաստանը վերահաստատում է իր նվիրվածությունը գերիների լիակատար եւ առանց նախապայմանների ազատ արձակմանը՝ «Բոլորը բոլորի դիմաց» սկզբունքով։ Գերիների ազատ արձակումն ու տեղափոխումը կազմակերպելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության նախարարությունն արդեն իսկ օպերատիվ կապի ու համագործակցության մեջ է Կարմիր խաչի ներկայացուցիչների հետ։ Այս որոշումն ընդունելիս Հայաստանն առաջնորդվել է բանակցությունների վերսկսման նախօրեին բարի կամք հանդես բերելու ցանկությամբ եւ հակամարտության փոխզիջումային լուծում գտնելու հավատամքով։ Հայաստանը կոչ է անում Լեռնային Ղարաբաղին եւ Ադրբեջանին ընդառաջել Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահության այս նախաձեռնությանը՝ ազատ արձակելով իրենց մոտ պահվող բոլոր ռազմագերիներին։ Հայաստանը վստահ է, որ նման կարգի դրսեւորումը բարենպաստ մթնոլորտ կստեղծի մոտ օրերս Մոսկվայում տեղի ունենալիք բանակցություններում»։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Ինձ համար չեն լինելու անձեռնմխելի ոլորտներ ու մարդիկ»

Վարչապետը 2-3 ամիս Հայաստանից դուրս գալու ցանկություն չունի

«Նախագահի առաջարկը լրիվ անակնկալ էր, եւ ես համաձայնվել եմ դժվարությամբ», հայտարարեց վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ, իր անդրանիկ մամուլի ասուլիսում։

Ինչո՞ւ ես ընդունեցի այս առաջարկը։ Այս հարցի պատասխանով սկսելով իր ներածական խոսքը, վարչապետն ասաց, թե ինքը հասկանում է՝ երբ Հայաստանում տնտեսական եւ քաղաքական վիճակը բարդանա, ապա, անկասկած, առաջին հերթին կտուժի Ղարաբաղը։ Վարչապետը համաձայնեց, որ իր նշանակման մեջ կան եւ դրական, եւ բացասական կողմեր, որոնք ինքն առայժմ չմեկնաբանեց։ Բայց, նրա ասելով, ամենամեծ բացասական արդյունքը կլինի այն դեպքում, երբ իրեն չհաջողվի լուծել այն խնդիրները, ինչի համար համաձայնել է ընդունել այդ պաշտոնը։ Այս դեպքում Ղարաբաղը կկորցնի ընտրված նախագահին, իսկ Հայաստանը չի ստանա լավ վարչապետ։ Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ այստեղ իր համար մեծ ռիսկի աստիճան կա, թեեւ հետո հրաժարվեց «մեծ» բառից։ Նա հայտարարեց, որ ինքը սովոր է ռիսկի գնալ։ Պատասխանելով մեր հարցին, թե ինչքանով կհաջողվի ղարաբաղյան իր թիմին առանց իրեն իրականացնել այն ծրագրերը, որոնց շուրջ ինքը խոստումներ է տվել, վարչապետը հայտնեց. «Ես չեմ կասկածում, որ այդ խոստումները կիրականացնենք։ Այն թիմը, որը մնացել է, ի վիճակի է աշխատելու, իսկ այդ խոստումների այն մասը, որը կապված է Հայաստանի հետ տնտեսական հարաբերություններին, այստեղ Ղարաբաղի կողմը որեւէ խնդիր չի ունենա»։ Վարչապետը պատրաստակամություն հայտնեց այդ հարցի շուրջ խոսել տարեվերջին։

«Ազգի» հաջորդ հարցին, թե որքանով է վարչապետը ընդունում կառավարության տնտեսական քաղաքականությունը, եւ թե ինչ կադրային փոփոխություններ է նախատեսում, Ռոբերտ Քոչարյանը պատասխանեց, թե նախապես չի ուզում հայտնել փոփոխությունների մասին։ Տնտեսական հարցում բյուջեն հաստատված է, նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանը ծրագրային ելույթ է ունեցել ԱԺ-ում, եւ տարեսկզբին կրկին ամեն ինչ կոտրելը ճիշտ չի լինի։

Տես ♦ էջ 2

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ՀՀ նախագահին հանձնվեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահության դիմումը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մարտի 25-ին ընդունեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ երկրների՝ Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի դեսպաններ Անդրեյ Ուռնովին, Պիտեր Թոմսենին եւ Միշել Լեգրային, որոնք ՀՀ նախագահին հանձնեցին եռանախագահության համատեղ դիմումը՝ ուղղված հակամարտող կողմերին։

Ինչպես տեղեկացրին նախագահի մամուլի ծառայությունից, դիմումում կոչ է արված արագացնել բանակցային գործընթացը, նախաձեռնել փոխզիջումային լուծումներ, ձեռնպահ մնալ քարոզչական վիճաբանությունից, բարենպաստ մթնոլորտ ստեղծել բանակցային գործընթացների համար։ Դիմումում կարեւորվել է նաեւ կողմերի միջեւ փոխհամաձայնեցված լուծման որոնման անհրաժեշտությունը։

Խաղաղ կարգավորման կուրսի անփոփոխելիություն

ԼՂ Հանրապետության կառավարության հայտարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորումը ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքի միջազգայնորեն ճանաչված սկզբունքի հիման վրա բանակցության գործընթացի նոր փուլի անհետաձգելի անհրաժեշտությունն է, որը ուժի մեջ մտավ Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի ներկայացուցիչների Մինսկի կոնֆերանսի համանախագահների պատասխանատու պաշտոններում նշանակումից հետո։

Ներկայումս, 1996 թ. դեկտեմբերին ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի Լիսաբոնյան գագաթաժողովի հայտարարության ոգով արված ցանկացած չմտածված եւ հապճեպ առաջարկություն, որը ենթադրում է հիմնահարցի լուծումը Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի կանխորոշմամբ, կարող է ամենաբացասական ձեւով անդրադառնալ հակամարտության բոլոր կողմերի դիրքորոշումների վրա։ Չի կարելի ուշադրությունից դուրս թողնել այն փաստը, որ հակամարտության կողմերի դիրքորոշումներում նկատվող խստացումը Մոսկվայում կայանալիք բանակցությունների փուլի նախօրեին թելադրված է հենց ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի հայտարարությամբ։

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողովը ԼՂՀ նախագահի հրաժարականի առնչությամբ «ԼՂՀ նախագահի մասին» օրենքի համաձայն, ընդունել է որոշում պետության ղեկավարի պարտականությունները ԼՂՀ վարչապետի վրա դնելու մասին։ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նոր նախագահի ընտրությունները կկայանան օրենքի սահմանած ժամկետներում։

ԼՂՀ կառավարությունը հայտարարում է ներքին եւ արտաքին քաղաքականության ժառանգականությունը պահպանելու իր վճռականությունը՝ ուղղված քաղաքացիական հասարակություն, անկախ եւ ժողովրդավարական պետության կառուցելուն՝ հանուն միջազգային անվտանգության ու արդարության խաղաղ կարգավորման համար ջանքերը չթուլացնելուն։

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարությունը հաստատում է զինադադարը պահպանելու եւ Ադրբեջանի Հանրապետության հետ ռազմա-քաղաքական հակամարտության խաղաղ կարգավորման կուրսի անփոփոխելիությունը եւ կոչ է անում բոլոր շահագրգռված կողմերին՝ ակտիվացնել ջանքերը կայուն, երկարատեւ լուծում գտնելու համար փոխզիջումների հիման վրա։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ Ազգային ժողովն ընդունեց Ռոբերտ Քոչարյանի հրաժարականը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 25 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ԼՂՀ ԱԺ նախագահ Արթուր Թովմասյանի նախաձեռնությամբ, ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդել է Արմենպրեսի սեփական թղթակիցը, մարտի 25-ին տեղի ունեցավ խորհրդարանի արտահերթ նիստ։ Պատգամավորները քննարկեցին ՀՀ վարչապետ նշանակվելու կապակցությամբ ԼՂՀ նախագահի պաշտոնից Ռոբերտ Քոչարյանի հրաժարականի հարցը։

Ղեկավարվելով «ԼՂՀ նախագահի մասին» օրենքի 7-րդ հոդվածի պահանջներով, խորհրդարանը ընդունեց Ռոբերտ Քոչարյանի հրաժարականը։ ԼՂՀ Ազգային ժողովը որոշեց մինչեւ նոր նախագահի ընտրվելը հանրապետության նախագահի լիազորությունները ամբողջությամբ դնել ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի վրա, միջոցներ ձեռնարկել օրենքով սահմանված կարգով նոր նախագահական ընտրություններ կազմակերպելու եւ անցկացնելու ուղղությամբ։ Դրանով ԼՂՀ ԱԺ-ն ավարտեց արտահերթ նիստի աշխատանքը։

ԼՂՀ վարչապետին փոխարինում է Ժիրայր Պողոսյանը

Մեր նախորդ համարում «ԼՂՀ. Բարեփոխումները կշարունակվեն» վերնագրով լրատվության մեջ սպրդել է սխալ։ Ըստ մեր գրածի, ԼՂՀ նախագահի պարտականությունները ժամանակավորապես կատարող վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանին վարչապետի պաշտոնում իբր փոխարինելու է Ստեփանակերտի քաղաքապետ Յուրի Ղազարյանը, այնինչ, ինչպես պարզեցինք հետագայում, վարչապետին փոխարինում է փոխվարչապետ Ժիրայր Թեւանի Պողոսյանը։

Հայցում ենք հիշյալ անձանց եւ ընթերցողների ներողամտությունը։

Թուրքիան ցանկանում է արագացնել դեպքերի ընթացքը

25 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Երեկ երեկոյան Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունը մի հայտարարություն տարածեց, որով Ռուսաստանին կոչ է անում արագացնել Հայաստանին զենք մատակարարելու վերաբերյալ նյութերի քննությունը։ Անկարան նշել է, թե սպառազինությունների տրամադրումը Հայաստանին բացասականորեն է ազդում տարածաշրջանում խաղաղության եւ կայունության հաստատելու գործընթացի վրա։ Հիշեցնենք, որ Հայաստանն իր հերթին փաստել է Ուկրաինայի կողմից Ադրբեջանին զենք մատակարարելու հանգամանքը։ Այս օրերին, երբ Կիեւում է գտնվում Ադրբեջանի նախագահը, Ուկրաինայի արտգործնախարար Գենադի Ուդովենկոն խոստովանել է, որ 2 երկրներն իրոք համագործակցում են ռազմական բնագավառում, սակայն այդ համագործակցությունն ուղղված չէ երրորդ կողմի դեմ։

Իտալիայի նավատորմը փակեց Ալբանիայի հետ ծովային սահմանը

25 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC։ ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամը՝ UNICEF-ը, այսօր հայտարարեց, թե վերջին 3 օրերի ընթացքում Ալբանիայի մայրաքաղաք Տիրանայում մարմնական վնասվածքներ են ստացել 50 երեխաներ։ UNICEF-ի խոսնակը Ժնեւում ասաց, թե վիրավորվածներից մեծ մասի առողջական վիճակը ծանր է։ Երեխաները վիրավորվել են զինապահեստամասերից առգրավված հրազենի հետ խաղալու հետեւանքով։ Իսկ Ալբանիայի նախագահ Բերիշան «Թայմս» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարեց, թե չի կարող երաշխավորել մթերքով բեռնված ավտոշարասյուների անվտանգությունը, որոնք կարող են բաժին հասնել ավազակներին։ Թղթակիցները հաղորդում են, որ զինվորականներն ու ոստիկանները Բերիշային աջակցում են Տիրանայում եւ հյուսիսային մի քանի շրջաններում։ Այն բանից հետո, երբ Իտալիայի նավատորմը ծովային շրջափակում սկսեց, դադարեց փախստականների հոսքը Ալբանիայից Իտալիա։ Միաժամանակ հայտնվում է, որ Ալբանիայի վարչապետ Ֆինոն այսօր գտնվում է Հռոմում, ուր հանդիպումներ է ունենալու եվրամիության արտգործնախարարների հետ։

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հունաստանի Ազգային տոնի առթիվ

73 տարի առաջ, 1924 թ. մարտի 25-ին, հույների Սահմանադիր ազգային ժողովը Հունաստանը հռչակեց հանրապետություն։ Հունաստանում, ինչպես նաեւ հունական գաղութներում, Ազգային այդ տոնն ամեն տարի նշվում է մեծ շուքով, դրան միացնելով նաեւ թուրքական տիրապետության դեմ 1821 թվին սկսված եւ 1829 թ.-ին հաղթական ավարտ ունեցած Հունական ազգային-ազատագրական հեղափոխության նշումը, ինչպես նաեւ 1 տարի անց 1830 թ. փետրվարի 3-ին Հունաստանի անկախ պետության հռչակումը։ Ինչպես նախորդ տարիներին, նույն տոնի առիթով Հայաստանում Հունաստանի դեսպանությունը երեկ շքեղ ընդունելություն էր կազմակերպել «Արմենիա» հյուրանոցի հայելապատ դահլիճում։ Դեսպան Յակովոս Ստեֆինոսն ու տիկինը հրավիրել էին մեծ թվով պետական պաշտոնյաների ու տարբեր գերատեսչությունների ներկայացուցիչների, օտարերկրյա դեսպանների, դիվանագիտական կորպուսի անդամների, կուսակցությունների ղեկավարների, մտավորականության ու մամուլի ներկայացուցիչների, Հայաստանում հույն համայնքի անդամների։ Ճոխ սեղանների շուրջ ներկաները հնարավորություն ունեցան շնորհավորելու բարեկամ երկրի Ազգային տոնը։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Վարչապետը նշեց, որ ընթացքում ինչ-որ ճշտումներ կմտցվեն: Վարչապետը կառաջնորդվի այս տարվա բյուջեով, իսկ կառավարության կազմը նոր է հաստատված, եւ քանի որ ինքը Հայաստանում երբեք չի աշխատել, ապա մարդկանց ճանաչելու-չճանաչելու հարցերը ԼՂՀ քաղաքացի է, եւ ԼՂՀ օրենքներով երկքաղաքացիությունը չի արգելվում, Ռ. Քոչարյանը նշեց, որ ՀՀ օրենքով էլ այդ հարցում հատուկ արգելք չկա վարչապետի համար:

Ղարաբաղի խնդրի շուրջ Ռոբերտ Քոչարյանի արած ամենակարեւոր հայտարարությունն այն նին եւ հայտարարեց, թե մենք պատրաստ ենք ՌԴ հետ աշխատել եւ ունենալ ամենալուրջ կապերը:

ԱՊՀ կառավարությունների նախագահների հանդիպմանը ըստ երեւույթին նոր նշանակված վարչապետը չի մասնակցի: Նա այն համոզմունքը հայտնեց, թե 2-3 ամիս չպետք է դուրս գա Հայաստանից եւ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Ինձ համար չեն լինելու անձեռնմխելի ոլորտներ ու մարդիկ»

Վարչապետը 2-3 ամիս Հայաստանից դուրս գալու ցանկություն չունի

ավելի խորը ուսումնասիրելու պահը կա: «Ինձ մի քիչ ժամանակ է պետք կողմնորոշվելու համար, բայց փոփոխություններ լինելու են», ասաց վարչապետը եւ շարունակեց. «Ինձ համար Հայաստանում չեն լինելու անձեռնմխելի ոլորտներ եւ անձեռնմխելի մարդիկ` անձեր, ընտանիքներ կամ ընկերներ»: Ու թեեւ վարչապետը հայտարարեց, թե Ղարաբաղից ոչ մի դեպքում կադրեր չի տեղափոխի Երեւան, բայց նաեւ, ըստ նրա, չի խանգարի, եթե մի քանի հոգի գան եւ 5-6 ամիս օգնեն կազմակերպչական հարցերում:

Ամեն դեպքում, Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, թե ժամանակը ցույց կտա նախագահի կողմից իր վարչապետ նշանակվելը ուժե՞ղ քայլ էր, թե ոչ: Իսկ ինքը հրաժարական կտա այն դեպքում, եթե իրեն խանգարեն: Բայց այդ պարագայում չեն աշխատի նաեւ խանգարողները: Մինչ այդ նա կաշխատի գտնել իր հենարանը: Նշելով, որ ինքը էր, թե ինքը նոր առաջարկներ չունի, քանի որ դեռեւս չեն իրականացվել ղարաբաղցիների կողմից նախկինում առաջ քաշված պահանջները:

Վարչապետը այն կարծիքը հայտնեց, որ վերջին տարիների ընթացքում Ղարաբաղում կատարված որեւէ քաղաքական իրադարձություն, լինի ընտրություն, թե նոր նշանակում, Ադրբեջանում միշտ ստացել է բացասական երանգավորում եւ դիտվել իբրեւ բանակցային ընթացքի խանգարիչ գործոն: Նա նշեց նաեւ, որ բանակցությունները վաղուց են փակուղի մտել: Ռոբերտ Քոչարյանը հայտարարեց, որ ինքը չի ընդունի, եթե բանակցային ընթացքում իրեն ընդունեն որպես ԼՂՀ նախկին նախագահի կամ փոխարինեն ղարաբաղյան կողմով: Նա չբացառեց, որ իր օրոք Հայաստանի դիրքորոշման մեջ որոշակիություն կմտցվի:

Վարչապետը Հայաստանի թիվ 1 գործընկեր համարեց Ռուսաստա- ցանկություն ունի ավելի լավ ծանոթանալու հանրապետության վիճակին: Մամուլի հետ հարաբերություններում Ռ. Քոչարյանը մտադիր է ուսումնասիրել նախկին վարչապետի այդ ոլորտում արած քայլերը եւ հետո միայն որոշակի խոստումներ տալ:

Ռ. Քոչարյանը նշեց, որ կառավարության եւ մամուլի հարաբերությունները պետք է բաց լինեն, որպեսզի հետո խնդիրներ չծագեն:

Առայժմ վարչապետի եւ մամուլի շփումները կկրեն սահմանափակ բնույթ: Իսկ քաղաքական կուսակցությունների հետ երկխոսության հարցում վարչապետը որեւէ արգելք չի տեսնում: «Ազգային համաձայնությունը ինձ համար նոր ոլորտ չէ», ասաց նա: Լեռնային Ղարաբաղում սպասվելիք նախագահական ընտրություններում նոր նախագահի պաշտոնում ամենահարմարը Ռոբերտ Քոչարյանը տեսնում է Լեոնարդ Պետրոսյանին:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՍԱՄՈՒԻԼ ԸՆՏԱՆԻՔ

Նաեւ` «Հայկական ժամանակ»

Հայաստանյան մամուլի ընտանիքը համալրվեց եւս մեկ թերթով` լույս տեսավ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթը: Խմբագրականում իրավացիորեն նշվում է, որ «թերթը սկսում է տպագրվել այն ժամանակ, երբ կրքերը հասարակության մեջ գերշիկացած են»: «Հայկական ժամանակը» կարեւորում է ժողովրդավարական արժեքների գերակայությունը եւ մերժում ամբողջատիրության խավարը»: Կարծում ենք, որ այս դիրքորոշումը միանգամայն բնական է, քանի որ մամուլը ամբողջատիրության կոչնակի դերում հանդես գալու դեպքում վարկաբեկվելով` դատապարտում է իր լինելիությունը:

Թերթի 1-ին համարում տպագրված նյութերից կարելի է եզրակացնել, որ ընդգծված քաղաքական ուղղվածություն ունի, ինչը եւս միանգամայն արդարացված է: Թերթի անդրանիկ համարում տպագրված նյութերը 3 հեղինակներ են ստորագրել` Նարինե Դիլբարյանը (մինչ այդ աշխատում էր «Առավոտում»), Արմեն Հակոբյանը («Գոլոս Արմենիից» է տեղափոխվել) եւ Նաիրա Զոհրաբյանը:

Թերթի գլխավոր խմբագիրը Երվանդ Բոզոյանն է, հիմնադիրն ու հրատարակիչը` թերթի «խմբագրական խորհուրդը»:

«Հայկական ժամանակին» մաղթելով երկարակեցություն, հուսանք, որ առաջիկա համարներում այն զերծ կմնա մի քանի թերություններից, որոնց առկայությունն այսօր նույնպես բնական է: ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Վահան Հովհաննիսյանը սկսում է ընտրապայքարը

«Ազգ»ն արդեն հաղորդել է, որ Վ. Հովհաննիսյանին ԱԺ պատգամավոր առաջադրող նախաձեռնող խումբը անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը հանձնել է Արմավիրի թիվ 108 ընտրական հանձնաժողով: Մարտի 25-ին հայտնի դարձավ, որ ընտրատարածքային հանձնաժողովը գրանցել է Վ. Հովհաննիսյանի թեկնածությունը, իսկ նախաձեռնող խումբը ձեռնամուխ է եղել 500 ստորագրությունների հավաքմանը:

ԳԴՀ տնտեսական պատվիրակության այցը Հայաստան` մայիսին

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 22-25-ը Հայաստան կայցելի ԳԴՀ հայտնի ֆիրմաների ու ձեռնարկությունների ներկայացուցիչների պատվիրակությունը: Այցելությունը, որը ֆինանսավորում է ԳԴՀ էկոնոմիկայի նախարարությունը, նպատակ ունի ընդլայնել հայ-գերմանական գործարար կապերը, ուսումնասիրել Հայաստանի շուկայի հնարավորություններն ու գտնել գործընկերներ: Այս կարեւոր այցելության կազմակերպիչը «Քրիստիան Լինդենաու արտաքին տնտեսական խորհրդատվական ընկերությունն» (Cristian F. Lindenau AWBL) է:

AWBL-ի Արեւելյան Եվրոպայի ու ԱՊՀ երկրների բաժնի ղեկավար Անետե Մորիցը «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ գերմանական ֆիրմաների հետաքրքրությունը Հայաստանի եւ ընդհանրապես տարածաշրջանի նկատմամբ աճում է: Պատվիրակության մեջ ընդգրկված են գերմանական բավականին հայտնի ու խոշոր 11 ֆիրմաների ներկայացուցիչներ, որոնք կոնկրետ հետաքրքրություն են ցուցաբերում տեղի շուկայի նկատմամբ: Դրանց թվում են բժշկական սարքավորումներ արտադրող «Դորնիեր Մեդիցինտեխնիկ»-ը (Domier Medizintechnik), նավթի եւ գազի վերամշակման «Լուրգի» ֆիրման, CLAIM Սաքսոնիա-Անհալթ երկրի քարի արդյունահանման ու վերամշակման ձեռնարկությունը, հանրահայտ «Հյոխստ» (Hoechst) կոնցեռնի «Հերբերտս» (Herberts) ֆիրման, որը հայտնի է լաքերի ու օլիֆի արտադրությամբ եւ ուրիշներ:

Գերմանացի եւ հայ գործարարների հանդիպումը կանցկացվի ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության Հայաստանի ձեռնարկությունների զարգացման ու աջակցման գործակալության օժանդակությամբ: EDIPA-ում տեղի կունենա նաեւ սիմպոզիում Հայաստանի տնտեսության ու ներդրումային հնարավորությունների, օրենսդրության վերաբերյալ: Հայաստանից պատվիրակությունը նմանատիպ առաքելությամբ կմեկնի Վրաստան:

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԿԱՊԵՐ

Հերթական համագործակիցները կլինեն Ճապոնիայից

«Կոհոմոտե-Արմենիա» հայ-ճապոնական համատեղ ձեռնարկության հիմնադրման պայմանագրի ստորագրման արարողակարգի ընթացքում (այդ մասին մեր երեկվա համարում) Գործարարների եւ արդյունաբերողների միության խորհրդի անդամ Թելման Տեր-Պետրոսյանը մեզ տեղեկացրեց, որ առաջիկա շաբաթվա ընթացքում Երեւան է ժամանելու ճապոնական «Սիմիմոտո» ֆիրմայի պատվիրակությունը: Մասնագետների խմբի նպատակն է հանգամանորեն ուսումնասիրել երկու ամիս առաջ ֆիրմայի ղեկավարության եւ հայ գործարար շրջանների միջեւ կնքված համագործակցության պայմանագրում արձանագրված հնարավորությունների սահմանները, եւ մշակել բիզնես ծրագրեր: Փաստաթուղթը, որ վավերացվել էր նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանի ներկայությամբ, նախատեսում է համագործակցություն չորս ուղղություններով. «Նաիրիտի» վերակառուցում եւ վերագործարկում, «Հրազդանմաշ» արտադրական փակ բաժնետիրական ընկերության հիմքի վրա կոնվերսիայի ծրագիր, «Տրանզիստոր» գիտաարտադրական միավորման հետ կիսահաղորդչային սարքերի եւ էլեկտրոնիկայի արտադրության զարգացում, Երեւանում ճապոնական առեւտրային կենտրոնի հիմնում:

Համագործակցության մեկ այլ քայլ է Հունաստան-Հայաստան արդյունաբերական ներդրումների ծրագիրը: Այդ առթիվ մարտի 24-ին Աթենք են մեկնել 20-ից ավելի հայ բիզնեսմեններ Արդշինբանկի եւ ԳԱՄ նախագահների գլխավորությամբ: 10-15 մլն դոլարի սահմաններում ներդրումների հոսք ապահովող պայմանագրի ստորագրումը հնարավորություն կտա ծրագրեր իրականացնել միջին բիզնեսի, հատկապես վերամշակող արտադրության մեջ:

Առաջիկայում ներդրումների համաձայնագիր կկնքվի նաեւ «Հրազդանմաշ» ՓԲԸ եւ Ռուսաստանի Դաշնության «Գրանիտ» ֆինանսաարդյունաբերական խմբի միջեւ: Ծրագրերի մշակումը ավարտին հասցնելու նպատակով այսօր պրն Թ. Տեր-Պետրոսյանը կմեկնի Մոսկվա:

Ընթացքի մեջ են նաեւ Իրանի ԻՀ հետ ստորագրած տնտեսական, մասնավորապես արդյունաբերության բնագավառին վերաբերող մի շարք պայմանագրեր:

Ապրիլի վերջին նախատեսվում է ԳԱՄ մասնակցությունը Ստամբուլում կայանալիք Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության երկրների կոնֆերանսին:

Պետք է նկատել, որ մասնավոր զրույցի ժամանակ համատեղ ձեռնարկությունների հաջողությունը կասկածի տակ առնող Վահրամ Ներսիսյանցին (Համաշխարհային բանկի հայաստանյան ներկայացուցիչը) պրն Տեր-Պետրոսյանը առարկեց, կարծիք հայտնելով, որ էներգետիկայի, ջրամատակարարման համակարգի ոչ բարվոք վիճակը եւ տարածաշրջանի անկայունությունը միշտ չէ, որ խոչընդոտ են դառնում, երբ կիրառվում է ճիշտ տնտեսական քաղաքականություն: Արդյոք կենսունա՞կ է այս դիրքորոշումը ցույց կտա ժամանակը: Ա. Գ.

Դիլիջանի ժողդատարանի վճիռը բեկանվեց

Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանի քաղդատկոլեգիան վճռաբեկության կարգով քննության առավ Դիլիջանի ժողդատարանի վճիռը` Վանաձորի համայնքի ղեկավարի ընտրությունները անվավեր ճանաչելու մասին: Քաղդատկոլեգիան որոշեց բեկանել Դիլիջանի ժողդատարանի Վանաձորի համայնքի ղեկավարի ընտրությունները անվավեր ճանաչելու մասին վճիռը եւ նույն քաղգործով դատարանի մասնավոր որոշումը` մերժել հայցվորներ Անահիտ Ամիրխանյանի եւ Վիկտորիա Հարությունյանի հայցը` ընդդեմ Վանաձորի ընտրական համայնքային հանձնաժողովի, ուժի մեջ թողնելով վերջինիս որոշումը` համայնքում ընտրությունները կայացած ճանաչելու եւ Անդրանիկ Հարությունյանին քաղաքագլուխ ընտրելու մասին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

«Ինֆոկոմը» նվազեցրեց «Ինտերնետից» օգտվելու վճարները

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ինֆոկոմ» ԲԸ համաշխարհային «Ինտերնետ» ցանցի իր 360 բաժանորդներին տրամադրում է ծառայությունների ողջ ոլորտը:

Ինչ վերաբերում է համակարգչային ցանց մուտք գործելու պայմաններին, ապա, ինչպես ասաց «Ինֆոկոմ-բիս» դուստր ձեռնարկության տնօրեն Ստեփան Գաստարյանը, գները այս տարվա հունվարից զգալի նվազել են: Առաջ մուտքը «Ինտերնետ» սահմանված էր ժամակարգով` 1 ժամ տեւող տառաթվային տեղեկության համար բաժանորդը վճարում էր 9, իսկ գրաֆիկական-ձայնայինի համար` 18 դոլարին համարժեք դրամ: Այժմ բաժանորդները հնարավորություն ունեն «Ինտերնետից» օգտվելու 24 ժամ շարունակ` ամսվա համար վճարելով հաստատագրված 60 եւ 90 դոլարին համարժեք դրամ: Գների նվազեցման նպատակը ցանցում ավելի շատ բաժանորդներ ընդգրկելն է, իսկ առանձին ծախսերը, ըստ պարոն Գաստարյանի, հետագայում անպայման կփոխհատուցվեն, քանի որ ծառայության պահանջարկը բավականին մեծ է:

Հարկ է նշել, որ «Ինֆոկոմը» «Ինտերնետ» է դուրս գալիս կանադական Teleglobe ֆիրմայի հետ ունեցած կապուղով, որի հզորությունն այսօր բավարար չէ սպասարկելու արդյունավետ ու բաժանորդների պահանջներին համապատասխան կազմակերպելու համար: Այժմ բանակցություններ են տարվում երկրորդ, ավելի հզոր կապուղի ունենալու ուղղությամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Նախորդ տարիներին կրթության ոլորտում կուտակված «պրոբլեմների դաշտը» (գիտության և կրթության նախարարի բնորոշումն է) բնականաբար չի շրջանցել բարձրագույն կրթության բնագավառը, և նախարարությունը «կամաց-կամաց» փորձում է սեղմել լուծման կարոտ խնդիրների շրջանակը՝ ընտրելով բուհերի դե-դիմության բարելավման նպատակով: Ռեկտորները համաձայնեցին, որ այս ակցիան զուտ բարոյական իմաստ կարող է ունենալ, քանզի «1000 դրամ ավել-պակասն, ըստ էության, հարց չի լուծում»: Այս առումով անհեթեթ համարվեց դասեր ունեցող ուսանողին կրթաթոշակ տալու պրակտիկան: Նույն ենթատեքստում դիտարկվեց նաև վճա-վիճակի չեն շարունակել վճարովի ուսուցումը:

Քննարկվեցին նաև հունիսի 15-ից նախատեսված զորակոչից պոտենցիալ ասպիրանտներին ազատելու ցուցակների ներկայացման, կրթության մասին օրենքի մշակման աշխատանքները համակարգող հանձնաժողովի ստեղծման խնդիրներ (հանդիպման մասնակիցները

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդիրների դաշտ՝ բուհական օրախնդիր հարցերում

Ռեկտորների հանդիպումը տևեց 3 ժամ

կավարների հետ շահագրգիռ խոսակցության ճանապարհը: Երեկ վերջիններիս հետ տեղի ունեցած հանդիպման ընթացքում կրթության նախարար Արտաշես Պետրոսյանը ռեկտորների քննարկմանը ներկայացրեց 14 հարց՝ նախորդ անգամվա ավելի քան երեք տասնյակի դիմաց: Հարցերից մեկը վերաբերում էր բուհերի ներկայացրած «ավելցուկային» պետպատվերին, որ ծրագրվածին գերազանցում է 38 տեղով: Այս առնչությամբ, հաշվի առնելով բյուջեի սղությունը, նպատակահարմար դիտվեց այդ տեղերը համապատասխան (շահագրգիռ) գերատեսչությունների միջոցով ապահովելու ճանապարհը: Քննարկվեց դիֆերենցված կրթաթոշակների անցնելու հնարավորությունը, որի հիմքում ընկած պետք է լինեն երկու ցուցանիշ՝ ուսանողի սոցիալական վիճակը և առաջադիմությունը: Ենթադրվում է անապահով ուսանողներին հատկացնել առկա կրթաթոշակային գումարի մոտ 25 տոկոսը, բարձրացնել գերազանցիկ, հարվածային ուսանողների կրթաթոշակները ուսանողների առաջառովի և անվճար ուսուցման համակարգերում հնարավոր տեղաշարժերի տարբերակը (վճարովի համակարգի լավ ուսանողին տեղափոխել անվճար և ընդհակառակը՝ վատ սովորողին՝ վճարովի ուսուցման համակարգ): Նշվեց, որ շատ բուհերում սա արդեն իսկ գործում է, սակայն առանց իրավական հիմքի, կարեւորվեց խնդրի լուծման օրենսդրական կարգավորումը: Մասնավորապես, նախարարն ընդունելի համարեց անվճար սովորող ուսանողի հետ, ինչպես վճարովի ուսուցման դեպքում, պայմանագիր կնքելու տարբերակը:

Ներկայացվեցին ուսանողների սոցիալական խնդիրների լուծման համար ուսանողության օգնության ֆոնդի ստեղծման մոտեցումները: Սա պիտի լինի բարեգործական կազմակերպություն, որի գումարները կկազմվեն բուհերի հատկացումներից (իրենց գումարային մուտքերի 1-2 տոկոսի չափով), սփյուռքի և տեղի բարեգործների միջոցներից՝ հոգաբարձուների խորհրդի մասնակցությամբ: Սա թույլ կտա օգնել լավ սովորող այն ուսանողներին, որ ի կրթության մասին օրենքի ստեղծումից ավելի կարեւորեցին կրթական ռազմավարության կոնցեպցիայի մշակումը, նշելով, որ առ այսօր մեկնակետը եղել է ռուսաստանյան օրենքը՝ նախարարության վարչության կողմից լրամշակված):

Ռեկտորները նախնական տեղեկություններ ստացան և կարծիքներ փոխանակեցին նաև ընդունելության քննությունների կարգում նախատեսված փոփոխությունների, բուհերը ավելացված հարկերից ազատելու առնչությամբ դիտարկվող տարբերակների, TACIS ծրագրի շրջանակում բուհերի միասնական տեղեկատվական ցանցի ստեղծման, դրամաշնորհա-դասախոսական կազմի աշխատավարձերի տարբերակման մոտեցումների մասին:

Ու թեև, ինչպես նկատեց նախարարը, ռեկտորների էներգիան բավարար էր էլի մի քանի ժամվա համար (բուհերի ղեկավարները, որ սովոր չէին նման քննարկումների, ասելիք շատ ունեին), հարցերը չսպառվեցին և քննարկման առարկա կդառնան հետագա հանդիպումներում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հայաստանի Հայհավաք կուսակցություն

Ինչպես տեղեկացրել ենք, վերջերս Հայաստանում ստեղծվեց նոր հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն՝ Հայաստանի Հայհավաք կուսակցություն: Նորաստեղծ կազմակերպության ծրագրի ու խնդիրների մասին տեղեկություն ստանալու նպատակով դիմեցինք ՀՀԿ կենտրոնական կոմիտեի նախագահ Տիգրան Սահակյանին, որ հետեւյալ հակիրճ տեղեկությունը տրամադրեց մեզ:

1. Հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ լինելով պետականազուրկ, զրկվելով քաղաքական և տնտեսական ծանր պայմաններում, արտագաղթել և ցրվել է աշխարհով մեկ: Հայ ժողովրդի կեսից ավելին այսօր դրսում է: Հիշյալ պատճառներով էլ նրա ստեղծագործ աշխատանքի պտուղների առյուծի բաժնից օգտվել են հայերին հյուրընկալող պետությունները, իսկ դրանց միայն փշրանքներն են ծառայել մեր Հայրենիքին: Հանգամանք, որը բազմաբնույթ կերպով ջլատել, տկարացրել է մեր ժողովրդին, նրան նաև դարձնելով սակավաթիվ: Սակայն այսօր մենք նվաճել ենք պետական-քաղաքական անկախություն, ունենք մեր ազգային ինքնիշխան պետականությունն ի դեմս Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության: Նախկին ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո, նրա կազմից դուրս եկած հանրապետություններից, այդ թվում՝ Հայաստանից, բնակչության մեծ արտագաղթ սկսեց, որը շարունակվում է նաև այսօր: Մեր հայրենիքից բնակչության արտագաղթին նպաստեցին նաև Մեծ երկրաշարժը, տնտեսական շրջափակումը և այլ գործոններ: Հայաթափումը հայ ազգային պետականությունը կարող է դարձնել անհեռանկարային, նշանակում է՝ ուղղակիորեն ոտնձգում հայ ժողովրդի գերագույն շահի դեմ, ինչի դեմը պետք է առնել: Նաև ժամանակն է, որպեսզի հայը իր հայրենիքի դժվարին կացության մեջ գտնվելու պահերին չլքի այն և օտար ափերում «երջանկություն» չորոնի: Հայրենիքը և ազգային պետականությունը պետք է կերտել միասին և ոչ թե այդ խնդիրը թողնել հայության փոքրամասնության վրա, որը մնում է հայրենիքում և կիսում նրան բախտ վիճակված ճակատագիրը: Անկախ հայրենիքը պետք է լինի ազգահավաք հայրենիք, որպիսի գաղափարի իրականություն դարձնելու հրամայականն էլ օբյեկտիվորեն անհրաժեշտ դարձրեց Հայաստանի Հայհավաք կուսակցության, որպես հասարակական-քաղաքական կազմակերպության ստեղծումը:

2. Կուսակցության նպատակն ու խնդիրներն են՝ նպաստել օտար երկրներում գտնվող հայության Հայաստանի Հանրապետություն վերադառնալուն և խթանել մեր երկրի ազգաբնակչության հիմնական արագ աճը: Հիշյալ խնդիրների լուծման նպատակով կուսակցությունը զորավիգ է կանգնում՝

ա. ռազմականապես և տնտեսապես հզորանալու միջոցով մեր պետականության քաղաքական ինքնիշխանությանը և միջազգային հեղինակության ամրապնդմանը,

բ. Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրամիջոցների, գործիքների և հողի նկատմամբ սեփականության բոլոր ձեւերի զարգացմանը, դրանց ազատ գործունեությանը, մրցակցությանը, իրավական հավասար պաշտպանվածությանը, գիտատեխնիկական հնարավորությունները գլխավորապես երկրի ներքին հումքային ռեսուրսների հիման վրա ստեղծվող արտադրություններ մղելուն,

գ. Հայաստանի Հանրապետության, որպես սոցիալական պետության զարգացմանը՝ ազգաբնակչության բարեկեցիկ դառնալուն, այդ թվում՝ բազմազավակ ընտանիքներին, ծնողազուրկ երեխաներին, հիվանդներին, հաշմանդամներին, ընտանիքը, մայրությունը, մանկությունը պետության պաշտած հոգածության տակ դնելուն, իսկ կրթությունը, գիտությունը և առողջապահությունը ժողովրդական լայն զանգվածներին հասանելի, մատչելի դարձնելուն,

դ. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավական և ժողովրդավարական պետության կայացմանը՝ ժողովրդի կամքն արտահայտող օրենքների գերիշխանությանը,

ե. Հայաստանի Հանրապետությունում հասարակական-քաղաքական ուժերի միջեւ հայ ժողովրդի գերագույն շահերին վնաս պատճառող առճակատումների կանխարգելման և վերացման գործին,

զ. հայ ժողովրդի քրիստոնեական հավատքի ամրապնդմանը,

է. հայ ժողովրդի ազգային առաջադեմ սովորույթների քաղաքակիրթ զարգացմանը,

ը. հայ մշակույթի, գիտության և դպրության ծաղկմանը:

3. Կրելով համազգային գաղափարներ, կուսակցությունը հայ ժողովրդի հասարակական կյանքում խաղալու է հասարակական-քաղաքական ուժերի և հոսանքների՝ հայ ժողովրդի գերագույն շահերի շուրջը միաբանման, համախմբման դեր: Իր գործունեությունը կուսակցությունը ծավալում է ընդգծված օրինապահությամբ, մեր հայրենիքի սահմանադրական կարգի խստագույն հարգմամբ: Կուսակցության անդամների մեջ կան մեր հասարակության բոլոր խավերի, դասերի, սոցիալական խմբերի ներկայացուցիչներ՝ մտավորականության գերակշռմամբ:

ԵՐԵՎԱՆ

Մաքսային միությանն անդամակցելը կառաջացնի հակասություններ

ՄՎ նոր պետի առաջին հարցազրույցը՝ «Ազգին»

Մաքսային համակարգը ձևավորման հնգամյա փուլում է: Տնտեսական դաշտի անընդհատական փոփոխությունների առկա իրավիճակում, օրենսդրական փոփոխություններին և համակարգին առնչվող որոշ հարցերի է պատասխանում մաքսային վարչության նոր պետ Լեւոն Խանոյանը: Նա վերջերս է ստանձնել իր նոր պաշտոնը, շատ հարցեր կային, որոնց պատասխանը ստանալու համար անհրաժեշտ ժամանակ է հարկավոր, այնուամենայնիվ հանպատրաստից առաջին հարցազրույցը տվեց «Ազգին»:

– Առաջիկայում մաքսային գործունեությունը կատարելագործելու համար ի՞նչ ծրագրեր եք նախատեսել:

– Ծրագրեր շատ կան, որոնք պայմանականորեն կբաժանենք երեք խմբի: Նախ հարկավոր է օրենսդրական դաշտի կատարելագործում: Այս գործընթացը սկսվել է, և ԱԺ-ի նախորդ եռօրյա նիստում առաջին ընթերցմամբ ընդունվեցին մաքսատուրքերի դրույքաչափերի և սակագների մասին օրենքները, սրանք անհրաժեշտ պայմաններ են, որոնք կնպաստեն բյուջեի նկատմամբ պարտավորությունների կատարմանը: Նախորդ տարվա կատարողականի համեմատ, այս տարվա ծրագիրը կրկնակի բարձր է: Սպասվում են բազմաթիվ միջոցառումներ՝ ներքին կարգուկանոնի բարձրացում, աշխատանքների էլ ավելի հստակեցում, նյութատեխնիկական բազայի կատարելագործում, շենքային և աշխատանքային պայմանների բարելավում, տեխնիկական հագեցվածություն, մաքսանենգության դեմ պայքար, որն առաջնային խնդիր է: Ծրագրում ենք ստեղծել արագ հակազդման խմբեր, որոնք անընդհատ սահմանում պետք է աշխատեն, որպեսզի նվազագույնի հասցնենք մաքսանենգ ճանապարհով բեռնափոխադրումները: Նախատեսել ենք ներդնել ակցիզային դրոշմանիշեր որոշ ենթաակցիզային ապրանքների՝ ծխախոտի, գարեջրի, օղու վրա, որպեսզի նշված ապրանքների ներմուծումն ու գանձումները դարձնենք ավելի վերահսկելի:

– Ռուսաստանի կողմից Հայաստանին առաջադրված ԱՊՀ մաքսային միությանն անդամակցելու վերաբերյալ ձեր տեսակետը:

– Այս հարցը մանրամասն մամուլով լուսաբանվել է, իմ դիրքորոշումը նույնն է: Հայաստանն ազատական արտաքին առեւտրի ռեժիմով աշխատող պետություն է: Մաքսային միությանն անդամակցելը մեզ ստիպում է մտնել որոշակի շրջանակների մեջ, ինչը ներկայիս մեր տնտեսական քաղաքականության տեսակետով արդարացված չէ: Հայաստանը չունի հումքային հարուստ պաշարներ, իսկ միությանն անդամակցելու դեպքում, ի տարբերություն մյուս անդամ պետությունների, կառաջանան հակասություններ, քանի որ այլ է մաքսային քաղաքականությունը

մի պետության համար, որ չունի հումքային պաշարներ և այլ է նրա համար, որ ունի: Այստեղ ներմուծման-արտահանման դրույքաչափերը և սակագնային քաղաքականության առումով մոտեցումները տարբեր են:

– Կադրային փոփոխություններ սպասվո՞ւմ են:

– Փոփոխությունները բնականաբար անխուսափելի են, բայց դա լինելու է ոչ թե կադրային ջարդ, այլ աշխատողները կանցնեն փորձաշրջան, և ովքեր իրենց չեն արդարացնի, նրանց կփոխարինեն ավելի պատրաստված, բարձր պատասխանատվություն ունեցող կադրեր: Հինգ տարվա ընթացքում ստեղծված այս համակարգը ունի որոշակի գործող մեխանիզմներ և միանգամից փոփոխելը կարող է գործին վնասել: Սա այն հարցն է, որտեղ հարկավոր է առավելագույն զգուշություն և կշռադատված մոտեցում ցուցաբերել: Անշուշտ, փոփոխություններ կլինեն, բայց ոչ ինքնանպատակ, այլ հիմնավորված, այսինքն՝ եկողը պետք է նախորդից լավը լինի: Եթե տվյալ օղակի աշխատողը, ստորաբաժանման ղեկավարը, տեսուչը ճիշտ է աշխատում, արդյունք է տալիս, մարդկանց նորմալ է վերաբերվում, պարտականություններն անթերի է կատարում, բնականաբար կշարունակի աշխատել:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Տարեցների միությունն՝ անօգնական

Շուրջ 3 տարի Հայաստանում գործում է, ավելի ճիշտ, փորձում է գործել Տարեցների համահայկական միությունը (ՏՀՄ): Ըստ միության նախագահ Ե. Կարապետյանի, կազմակերպության առաքելությունը միայնակ և անօգնական ծերերի խնամքն է, այդ մարդկանց բազում սոցիալական գլուխկոտրուկների լուծումն ինչ-որ չափով թեթևացնելը: Ինչպե՞ս: ՏՀՄ խորհուրդը համոզված է, որ հնարավոր է այդ անել բրդի և կաշվի վերամշակման փոքր ձեռնարկության միջոցով, ուր կաշխատեն դեռևս աշխատունակ թոշակառուներ: Ձեռնարկության եկամուտները կօգտագործվեն «[illegible]» տվյալ խնդրում լուծելու համար: Սա, ըստ Կարապետյանի կարծիքով, առաջավոր քայլ կլինի հասարակություն-տարեց փոխհարաբերությունների կարգավորման ճանապարհին:

Սակայն, արտադրություն կազմակերպելու համար միջոցներ են պետք, որոնք ավելի քան 400 տարեց մարդկանցից կազմված այս կազմակերպությունում գոյություն չունեն: Պետությունը, ինչպես հայտնի է, հասարակական կազմակերպություններին ֆինանսապես օգնելու հնարավորություն չունի, ՀԿ-ների կենտրոնը՝ նույնպես: Իսկ երեք տարի անընդմեջ տարբեր ատյաններին ուղղված 170 դիմում-խնդրագրերն անպատասխան են մնացել: «Ինչ վերաբերում է օտարերկրյա դրամատու կազմակերպություններին, այդ հարցում «մենավորը» մենք ենք: «Մենավոր» ենք այնքանով, որ ծեր ենք, դրամատուների հետ աշխատելու չափանիշներն ու ձեւերը չգիտենք, կոմպյուտերային տեխնիկային չենք տիրապետում, լավ չենք լսում, լավ չենք տեսնում, սեփականներին ճնշում ենք, անգլերենին չենք տիրապետում: 70-ն անց ծեր մարդիկ, ինչպե՞ս գլուխ հանենք այդ ամենից, փող էլ չունենք տեխնիկա գնելու համար: Վարկ խնդրելով հոգնել ենք, գրավ են պահանջում: Գրավի գումար ունենայինք, էլ ինչո՞ւ էինք օգնություն խնդրում», ասում է ՏՀՄ նախագահը:

Հուսանք, որ մեր գործարարներն անտարբեր չեն մնա իրենց կյանքն ինչ-որ կերպ իմաստավորել փորձող այս մարդկանց նախաձեռնության նկատմամբ և կարձագանքեն 25-40-75 հեռախոսահամարով:

Լ. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

Թմրամոլության քաղաքային դիմանկարը

Իրավապահներին հաջողվում է մերկացնել միայն «ձկնիկներին»

Երիտասարդության մի մասի համար թմրամոլությունը դարձել է հիվանդագին սովորություն, յուրօրինակ կենսաոճ ու քրեականացված միջավայրում հեղինակություն ձեռք բերելու միջոց: Մոտավոր հաշվարկներով, մեզանում ներկայումս երկու անգամ ավելի են օգտագործվում թմրադեղեր, քան 10 տարի առաջ: Փոխվել են ոչ միայն մասշտաբները, այլև տարիքային սահմանները. թմրամոլությունը սկսել է ներթափանցել դպրոցներ, բուհեր:

Երբ թմրամոլությունն սկսվում է 16 տարեկանում, ապա գագաթնակետին հասնում է 24-25 տարեկանում: Իմ դիտարկումներով, երիտասարդ թմրամոլներից շատերը պատանեկան տարիքում կորցրել են ծնողներից որևէ մեկին: Նրանց ընտանիքներում որևիցե մեկն ունի դատվածություն, իսկ ներքին կյանքը լի է ծեծկռտուքով, վեճերով ու փոխադարձ մեղադրանքներով: Այսօրինակ մթնոլորտը դեռահասին ստիպում է ամեն կերպ հաղթահարել իր թերարժեքության բարդույթը, ստորացվածության անմեկնելի դառնությունները, հաճախ թմրադեղերի, հատկապես, հաշիշի օգնությամբ:

Բազմաթիվ անբարեկեցիկ և պարզապես դժբախտ ընտանիքներում տիրում է խղճուկ քրեածին մթնոլորտ` լի ոչ միայն նյութական զրկանքներով, այլև ներքին չարագածությամբ: Իսկ արտաքուստ բարեկեցիկ ընտանիքներում հաճախ իշխում է բռնակալվածության ու անմասնական անհավասարության չար ոգին, որն արտակարգ լարվածություն է ստեղծում դեռահասների ու ծնողների հարաբերություններում: Թե մեկ, և թե մյուս ընտանիքներից դուրս եկած դեռահասները հեշտությամբ հայտնվում են փորձառու թմրամոլների ճանկերում: Նրանց զգալի մասի «նարկոտիկ կարիերան» սկսվում է հաշիշից, իսկ երբեմն ավարտվում մորֆինով: Իհարկե, սկսելով հաշիշից, ոչ բոլոր հայ դեռահասներն են դառնում հաշիշամոլներ` առավել ևս հետագայում մորֆինիստներ: Դրա համար անհրաժեշտ է ունենալ ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական հակվածություն թմրամոլության նկատմամբ: Բացի հակվածությունից, հարկ է նկատի ունենալ, որ մորֆինի հիվանդագին կապվածությունը առաջանում է 10-12 օրվանից, երբեմն էլ ավելի շուտ: Հետագայում առաջանում է թմրադեղի չափաբաժինը անընդհատ ավելացնելու կայուն պահանջ: Մորֆինի «օրապահիկը» հասնում է 0,02-0,03 գր (2-3 ամպուլ 1 տոկոսանոց խառնուրդով):

Երբ թմրադեղի օգտագործումը սկզբնական շրջանում կապվում է հաճույքի նոր ու արտասովոր զգացողության կամ հոգեկան ընկճվածության հաղթահարման հետ, ապա ավելի ուշ թմրամիջոցներին դիմելու միակ ու վերջնական նպատակը դառնում է թմրաստվից («լոմկայից») դուրս գալը, դրա ելքերի որոնումը, որը դառնում է թմրամոլի կյանքի իմաստն ու բովանդակությունը: Պատահական չէ, որ «լոմկայի» մեջ երականորեն հայտնվելու սարսափի կանխազգացողությունը դամոկլյան սրի պես կախված է ցանկացած թմրամոլի գլխին: Ոչ միշտ են թմրամոլները դա խոստովանում: Հաճախ իրենց հիվանդագին սովորության շղթայակապվածությունը արդարացնում են «կայֆի», հաճույքի վիճակը երկարացնելու կամ անձնական ողբերգության զգացողությունը մեղմացնելու նկատառումներով: Ծանոթ թմրամոլներից մեկը հետևյալ կերպ է նկարագրում, ինչպես ինքն է ասում, «երանության անմեկնելի վիճակը». «Թվում է, թե ես դրսևորված եմ ինչ-որ սիզապատված լեռան գագաթին, աջ ու ձախ կողմերից շրջապատված եմ անդունդներով... Չկան խաչաստեղ մեթեր, երևույթ մարդիկ, դավաճան ընկերներ ու սիրուհիներ... Ես միայնակ եմ ու ինձ լա՛վ եմ զգում»: Նրա ընկերուհին, կլասիկական կասկածի գովազդային տոնով ավելացնում է. «Ահա այս ամենի ծայրին է իմ «կայֆը»: Հենց որ միանձնյավեմ այս «մեջտեղին», մարմնովս 1 ռոպեի ընթացքում անցնելու է երեք ջերմային ալիք, համերժության ակնթարթ: Ապրելու եմ այնպիսի հաճույք, ինչպես օրգազմի հասնելիս»:

Թմրամոլների համար էական նշանակություն ունի, ինչպես իրենք են ասում, «կայֆ ուտելու» և պահպանելու պահը: Դրա մեջ տեսնում են ինչ-որ ծիսակարգային հանդիսավորության խորհուրդ ու արժեք: Անծանոթ թմրամոլի խոսքերով «...որպեսզի կարողանաս «կայֆը» ուտել, պետք է ազատվես ամենօրյա տագնապների հոգսաբեռից, գտնես մի հարմար տեղ` կիսախավար, ջերմացված սենյակ, բազկաթոռ կամ մահճակալ և լռության մեջ «կայֆը» ինքը կգա»: Հեգնախառն չարությամբ այնուհետև ավելացրեց. «Երբ երանության այդ պահին ինչ-որ հիմար բղավոց ականջս խլացնի, «կայֆս» միանգամից «կկոտրվի»... Այդպիսի պահերին դառնում եմ իսկական վայրագ գազան»:

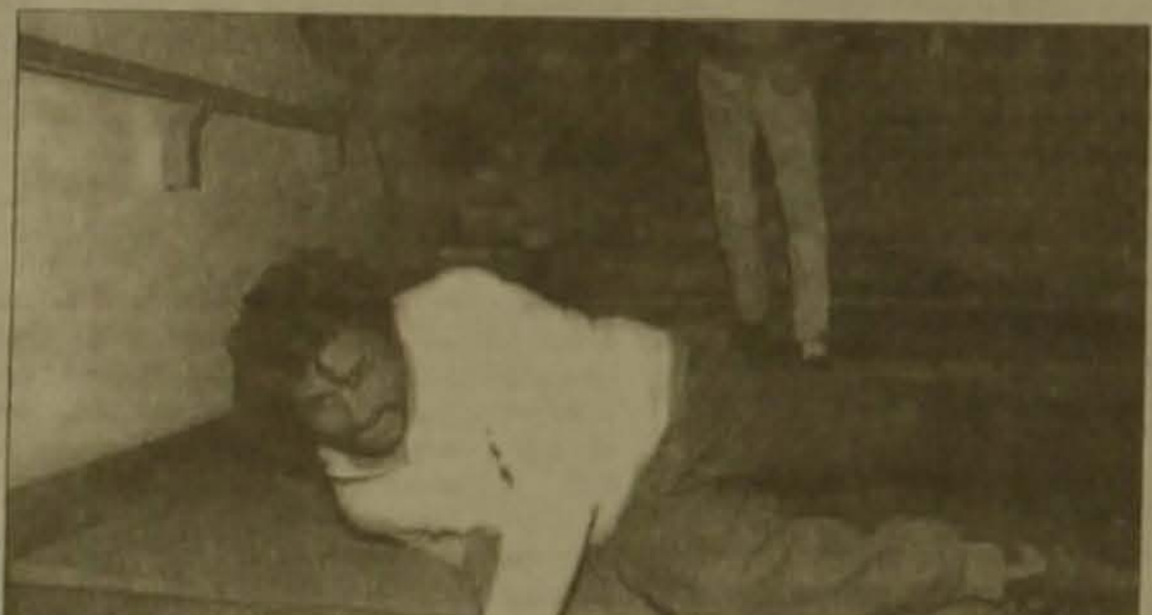

«Կոտրված կայֆը» աֆեկտիվ գրգռվածության, չարացածության ու ագրեսիվության սուր զգացումներով հաճախ թմրամոլին մղում է անձի դեմ ուղղված բռնարարքների, որը հաստատվում է քրեական գործերի նյութերով:

Թե ինչպես են ձևավորվում թմրախմբերը

Սովորաբար, երիտասարդ թմրամոլները համախմբվում են տարածքայնության սկզբունքով, որևէ քրեական հեղինակության շուրջը: Հենց այդ ղեկավարն է խմբի իսկական կազմակերպիչը, նրա «ուղեղը»: Նա է խմբի ներսում սահմանում ուրույն կարգուկանոն, կատարում ղեկավարի դեր: Ոչ բոլոր դեպքերում է մասնակցում թմրադեղերի հայթայթմանն ուղղված հանցագործություններին, սակայն միշտ դրանք ծրագրում է և ստանում «ավարի» մեծ մասը:

Ղեկավարից բացի, խմբի միջուկը կազմում են նրանք, ովքեր կատարում են նրա պատասխանատու հանձնարարությունները, ինչպես նաև անձինք, ովքեր «բարեխղճորեն» կատարում են իրենց պարտականությունները:

Խումբն ընդլայնվում է թմրամոլության վնասներին անտեղյակ նորեկների եռանդուն հավաքագրման շնորհիվ: Դրանց թվում քիչ չեն նաև դեռահասները, որոնք իրենց վառ արտահայտված հոտային բնազդներով կուրորեն հետևում են ղեկավարին: Վրաստանում անցկացված սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքներից տեղեկանում ենք, որ նորեկների շուրջ 60 տոկոսը պատկերացում չի ունեցել թմրամոլության ծանր հետևանքների մասին: Իմ դիտարկումները նույնն են արձանագրում:

Նորեկների հավաքագրման գործում էական դեր են խաղում անձնական համակրանքներն ու շահագրգռությունները: Փորձառու երիտասարդ թմրամոլը ամեն կերպ ձգտում է ընկերոջը, համակուրսեցուն ներքաշել թմրամոլության մեջ: Ներքին շարժառիթը մեկն է` չզրկվել նրա ընկերությունից, իսկ անհրաժեշտության դեպքում ծառայեցնել թմրադեղ հայթայթելու համար հարկավոր միջոցների հանգանակման գործին: Մեկ այլ շարժառիթ. մորֆինիստ ամուսինը, որպեսզի կինը կամ սիրուհին իրեն չլքի, փորձում է նրանց ևս դարձնել հիվանդագին սովորության գերի: Այդ ճանկին կանայք հաճախ գնում են` ողբերգորեն խճճվելով առնում են իրենց ամուսիններին կամ սիրած տղամարդկանց: Մեր կամ ավորական սեռական կապվածությունը դառնում է հաճախ ճակատագիր նրանց համար: Առանձին դեպքերում նրանք դառնում են պարզապես տղամարդկային ահաբեկչության զոհը: Ինքը ահաբեկչությունը, նույնպես դառնում է չարագուշակ ճակատագիր` իր ակամա անբարոյական նոր ձեռքբերումներով: Օրինակ, ոմն մորֆինիստ իր գեղեցկուհի, հմայիչ կնոջ մշտապես ուղարկում էր ինչ-որ հիվանդանոցի գլխավոր բժշկի մոտ, որպեսզի վերջինիս հետ կենակցելու, նրա բորբոքված սեռական երևակայության քմահաճույքները բավարարելու գնով ձեռք բերի թմրադեղ: Իսկ մեկ ուրիշը, արտաքնապես օժտված սատանայական հմայքով, իրեն սիրահարված աղջիկներին ստիպում էր զբաղվել մարմնավաճառությամբ, որպեսզի բավարարի իր սովորական ներքին պահանջները: Կողոպտիչներ, ահաբեկիչներ, խուլիգաններ, երեխաներ առևանգողներ, սադիստներ և պարզապես խեղճ ու դժբախտ մարդիկ. սա է նրանց հավաքական բնութագիրը:

Երևանի ընդհատակյա, այսպես կոչված, «չերևացող» կյանքը ուղղակիորեն կապված է հանցավոր աշխարհի, նրա մարմնավաճառության զանգվածի կենտրոնների «դրիտոնների» և ուրիշ շատ բաների հետ: Հիրավի, երևացող և ճանաչված կյանքը միայն «սառցաբեկորի» գագաթն է, այլ ոչ թե նրա ստորջրյա բովանդակությունը:

Թմրախմբերի մեջ առանձնահատուկ տեղ է հատկացվում նորեկների հավաքագրման, նրանց հետ տարվող «կուլտուր-լուսավորչական», «դաստիարակչական» աշխատանքներին: Հնարավոր զոհերի հոգեբանական մշակում, նրանց մեջ թմրադեղերի նկատմամբ հետաքրքրության առաջացում և, վերջապես, ուժային հարկադրանքի գործադրում` ահա թմրաքարոզիչների ու ահաբեկիչների զինանոցը:

Արդեն ձևավորված թմրախմբերի հետագա նարկոտիզացիան նպաստում է երիտասարդական հատուկ ենթամշակույթի վարքանմուշների ու հոգեբանության կազմավորմանը: Դրան նպաստում է ընդհանուր հետաքրքրություններ ու պահանջմունքներ ունեցող միջավայրում պատկանելու զգացողությունը, ուրույն բառապաշար, «...ընկերների շրջանում զգալու հանգամանքից»: Սակայն գլխավոր պատճառը, որը ստիպում է թմրամոլներին համախմբվելու, այն պայմաններն են, որոնք նրանց առջև դնում են պետական ինստիտուտները, հատկապես իրավապահ մարմինները: Բացառությամբ այն անձանց, որոնք թմրադեղ օգտագործում են բուժման նպատակով, թմրամոլների մնացած զանգվածը պետք է իր ճանապարհը հարթի դեպի թմրադեղերի տարածման կառուցվածքներ, այսպես թե այնպես կապի մեջ մտնելով հանցավոր աշխարհի հետ: Երիտասարդ թմրամոլները հարկադրված կապի մեջ են մտնում թմրադեղեր վաճառողների հետ, երբեմն էլ իրենք են դառնում վաճառողներ: Անխուսափելիորեն մտնում են գործարքների մեջ ուրիշ թմրամոլների հետ: Այսպես թմրամոլները ավելի ու ավելի են ընկղմվում այն աշխարհը, որը տարածում ու տարածում է թմրադեղեր: Դրա հետևանքով խորացած անզգայականության* անտարբերության արգելապատնեշ է ստեղծվում երիտասարդ թմրամոլների ու նրանց ընտանիքների, առհասարակ, ողջ հասարակության միջև: Փոխվում է թմրամոլի զգացմունքների բովանդակությունը, վերաբերմունքը բարոյական արժեքների, այն ամենի նկատմամբ, ինչը կազմում է նորմալ մարդու կյանքի իմաստը:

Բոլոր խմբի ներսում հաճախ տիրում է փոխադարձ անվստահության, կասկածամտության, վախի ու չարացածության մթնոլորտ, որը լուրջ վտանգավորության է ներարկվում հատկապես թմրամոլի վիճակում: Հիշեցնենք, որ օրինակ, մորֆինի թմրաստվը սկսվում է վերջին սրսկումից 5-6 ժամ անց: Դրա դրսևորման հետևանքն են զանազան վեգետատիվ խանգարումները` սրտի բաբախումների արագացումը, առատ քրտնարտադրությունը, արտասվածքը, փորի բոլորությունը, աչքերի բիբերի անօրինակ մեծացումն ու ձայնի տեմբրի փոփոխությունը (դառնում է խռպոտ): Իսկ կանանց մոտ նաև անժամանակ վերսկսվում է դաշտանային ֆունկցիան, որն ուղեկցվում է գլխացավով ու առատ արյունահոսությամբ: Քայլվածքը դառնում է վեհերոտ ու խիստ անկայուն, ձեռքերը սկսում են դողալ...

Հաշիշամոլության դեպքում ավելի ուշ է վրա հասնում թմրաստվը, որն ուղեկցվում է ուժգին գլխացավով, քնախանգարումով, նյարդային լարվածությամբ, ախորժակի բացակայությամբ և այլն: Հոգեբույժների գնահատումներով, ակտիվ հաշիշամոլությունը հանգեցնում է ոչ միայն ապատիայի, գերհոգնածության, հիշողության թուլացման, այլև պարանոյիկ տրամադրությունների: Չնայած խմբի ներսում այս պահին տիրող ծայր լարվածությանը, այնուամենայնիվ, ստեղծվում է արտակարգ համերաշխություն, երբ խոսվում է թմրադեղերի հայթայթման, այդ նպատակով ընդհանուր ջանքերը համախմբելու, հանցավոր պլանների մշակման ու իրագործման մասին: Քրեական վիճակագրությունը հավաստում է, որ կողոպուտների, ահաբեկչությունների, բռնաբարումների դեպքերի մեծ մասի պատասխանատուները կազմակերպված թմրախմբերն են:

Պայքարի քրեաիրավական և բժշկական միջոցները

Թմրադեղերի ձեռքբերումը, առաքումը և վաճառքը իրականացնում են կազմակերպված հանցախմբերը: Նրանք ունեն կայուն ու խիստ քողարկված կառուցվածք, հանցավոր դերերի հստակ բաշխում և մասնագիտացում: Ավելին, ունեն իրավապահ մարմինների դեմ պայքարելու կառուցվածքներ «հակահետախուզություն», սեփական իրազեկիչներ այդ մարմիններում, նախազգուշացման ու կապի քողարկված միջոցներ, որոնք հանցավոր կազմակերպության ներսում կոչված են բացահայտելու դրսի իրազեկիչներին, պաշտպանվելու նրանցից: Ի լրումն ասվածի, մշակված է կոռուպցիայի մեխանիզմ, որի հովանավորությունը «կնքահայրերին» ապահովում է հեշտ հարստանալու վիթխարի հնարավորություններ: Ահա թե ինչու թմրաբիզնեսի դեմ քրեաիրավական միջոցներով պայքարելու արդյունավետությունը ցածր է: Դրան նպաստում է և այն, որ ցանկացած «կնքահայր» մեծապես գործում է բացառապես իր օգնականների միջոցով: Պատահական չէ, որ հանցավոր կազմակերպության ստորին օղակի մերկացումը չի հանգեցնում ողջ կառուցվածքի կազմաքանդմանը: Երբ բացահայտվում է թմրադեղերի մանրավաճառ գործակալը, շրջանակը սահմանափակվում է հանցավոր կազմակերպության ղեկավարի օգնականով: Չգրված օրենքի համաձայն, մանրածախ առևտրականը երբեք չպետք է տեղեկանա հանցավոր խմբի ղեկավարի մասին: Առավել, թմրաբիզնեսի գծով քրեական գործերում հազվադեպ են վկայական ցուցմունքները, ինչպես ասում են, «բացակայում է ցուցմունքային բազան»: Հայցվորի ու զոհի բացակայությունը իրավապահ մարմիններին ստիպում է դիմելու հատուկ միջոցների, հատկապես իրազեկիչների հավաքագրման բնագավառում: Չնայած այս ջանքերին, այնուամենայնիվ ազգային ոստիկանությունը բախվում է ահավոր դժվարությունների, երբ փորձում է պայքարել թմրադեղերի ընդհատակյա վաճառքի ճյուղավորված ու ճկուն կազմակերպված ցանցի դեմ:

Իմ դիտարկումներով, ՀՀ իրավապահ մարմինների օպերատիվ միջոցառումների շնորհիվ մերկացվում են միայն «ձկնիկները»` մանր առևտրականներն ու թմրամոլները, իսկ այդ հանցավոր բիզնեսի խոշորական պատասխանատուները մնում են հսկողությունից դուրս:

Թմրամոլության դեմ քրեաիրավական պայքարի անարդյունավետությունը մեղմանում չի փոխհատուցվում թմրամոլների բուժման հաջողություններով: Դժվարությունն այն է, որ պահանջվում է թմրամոլների տևական մեկուսացում, բժշկահոգեբանական մանրակրկիտ դիտարկում: Դրանից զատ պարզ է դառնում, որ ինչպիսի բժշկական և հոգեբանական միջոցներ էլ կիրառվեն, հնարավոր չէ ցանկալի արդյունքի հասնել, երբ հիվանդանոցից դուրս գալուց հետո թմրամոլը առ ժամանակ չգտնվի ամբուլատորային հսկողության ներքո, իհարկե, եթե նա չի ցանկանում վերստին «ասեղին նստել»: Էլ չենք խոսում թմրամոլի մերձակա շրջապատի մասին: Մի խոսքով, թմրամոլների բուժման համար հարկավոր է մեծ համալիրական ծրագիր, որի շրջանակներում վնասակար սովորույթից ազատվելու, առավելապես կլինիկական կուրսը պետք է լրացվի թմրամոլների սոցիալ-հոգեբանական վերականգնմանն ուղղված գործուն միջոցառումների իրականացմամբ: Ավելի մեծ տեղ պետք է տալ թմրամոլության կանխարգելման կենտրոնների, դրանց համակարգված ցանցի ստեղծմանը: Իսկ առ այսօր գրեթե ոչինչ չի արվել այս ուղղությամբ:

ՄԱՆՈՒԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

միջազգային

Այո, համընկնում է: «Ազգում» իմ «Քառասունհինգ միլիոն դոլարանոց «թյուրիմացությո՞ւն» հրապարակումից ընդամենը մեկ օր անց ասել է իրարից կատարելապես անկախ. մոսկովյան «Սեգոդնյա» թերթը հրապարակել է «Բաքուն ուզում է Մոսկվային զարդել իր իսկ զենքով» հոդվածը, ուր Ստանիսլավ Տարասովը գրում է. «Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, ապա դարաբաղյան կարգավորման ներքական բանակցությունների նախաշեմին նա այժմ բոլոր շանսերն ունի հակահարված տալու Ռուսաստանի ներկայացուցչին իբրեւ «շահագրգիռ կողմի», եւ Մոսկվային հեռացնել կարգավորման գործընթացից, ավելի ակտիվորեն դրա մեջ ներգրավելով միջնորդների մեջ Ամերիկյան...

կում են մնալ գլխավոր զայրացնող գործոնը. վերջինս դրա մեջ տեսնում է դարաբաղյան հակամարտության նկատմամբ Ռուսաստանի շահագրգռությունը»: Ի հավելումն գեներալ Լեւ Ռոխլինին հանդես է եկել Մոսկվայի անդրկովկասյան քաղաքականության կտրուկ փոփոխության եւ Բաքվին «ավելի մեծ ուշադրություն դարձնելու» կոչով, քանի որ «հենց Բաքուն է վերջին ժամանակներս սկսել ակտիվ աշխարհաքաղաքական խաղ կասպիական նավթի տարանցիկ ճանապարհների ընտրության վրա»:

Ռուսական բազաները Հայաստանից ու Վրաստանից դուրս բերելու մասին այս նախագիծը բուռն կերպով քննարկվել է դումայական էության հասստատելով Տուլեեւ-Ռոխլին երկյակի ամբաստանությունները:

Ամենահետաքրքիրն այն է, որ այս «երանելի եռյակի» համար սկզբնաղբյուր են ծառայել ռուսական զորքերի վիճակի մասին ՌԴ նախագահին առընթեր գլխավոր վերահսկիչ վարչության պետ Ալեքսեյ Կուդրինի պատրաստած նյութերը:

«Սեգոդնյայի» թղթակիցը իրավացիորեն նկատում է, թե Ռոդիոնովը, որ բավական լավ գիտի Կոկլավոր, «չէր կարող չհասկանալ, թե որքան հիվանդագին արձագանք կառաջացնեին տեղեկությունների այսպիսի արտահոսքը»: Փոխանակ ծառայական զաղտնի հետաքննության սկսելու, Ռոդիոնովը հանդես եկավ հրապարակային հայ...

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ռուս լրագրողը բացահայտում է սաղրանքի ակունքները

«Ազգը» պարբերաբար անդրադարձել է Հայաստանին իբր թե 45 միլիոն դոլար արժողությամբ ռուսական զենք տրամադրելու մասին բարացիորեն համաշխարհային մասշտաբով Ադրբեջանի բարձրացրած աղմուկին: Թերթի մարտի 18-ի թիվ 50-ում մեր աշխատակից Ռաֆիկ Հովհաննիսյանը նկատել էր, թե աղմուկը բարձրացվել է Ռուսաստանի, իբրեւ արցախյան հակամարտության կարգավորման բանակցություններում միջնորդ երկրի, վարկաբեկման համար: Դրանից մեր աշխատակիցը եզրակացրել էր, թե «մեծ կշիռ ունեցող միջնորդ երկրի նմանօրինակ վարկաբեկումն ամենեւին էլ «պատահականորեն» չի արվում: Տեռացնա նպատակը. անշուշտ, միջնորդի անկողմնակալության նկատմամբ հավասի սասանման ճանապարհով նրան միջնորդական առաքելությունից մեկուսացնելն է»: Պարզվում է, որ մեր լրագրողի այս տեսակետը լիովին համընկնում է մոսկովյան «Սեգոդնյա» թերթի մեկնաբան Ստանիսլավ Տարասովի տեսակետին:

լով արեւմտյան գործընկերներին եւ Թուրքիային»:

Ստանիսլավ Տարասովը վերոհիշյալ հոդվածում բացահայտում է այս սաղրանքի ակունքները: Նա նշում է, թե Ռուսաստանն առայժմ պաշտոնական որեւէ պատասխան չի տվել Ադրբեջանի բողոքի նոտային. «քանզի անհրաժեշտ է առավել մանրակրկիտությամբ ուսումնասիրել մի շարքի բոլոր հանգամանքները»: Այնինչ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Բորիս Ելցինին ուղղված նամակներում պնդում է, որ Մոսկվան տարեն այժմ քաղաքական եւ իրավական գնահատական տա «բացահայտված փաստերին» եւ ձեռնամուխ լինի Ռուսաստանից իբր թե ապօրինի կերպով դուրս տարված զենքի ետ վերադարձման ու մեղավորներին պատժելուն:

Ավելին. «Բաքուն հարց է բարձրացնում Հայաստանում միջազգային տեսչական ստուգում կատարելու անհրաժեշտության մասին», պարզելու թե Հայաստանը որքանո՞վ է պահպանում ռազմական սպառազինությունների բեւռային սահմանափակման Փարիզի պայմանագրի պահանջները:

«Միջադեպը, իրավացիորեն գրում է ռուս լրագրողը, որը կարելի էր հարթել ԱՊՀ-ի շրջանակներում, ուռճացվում է մինչեւ միջազգային մակարդակ: Ինչո՞ւ»:

Ահա այս «ինչու»-ի փնտրտուքներով զբաղվելը հանգեցնում է հետեւյալ եզրակացություններին. Պետական դումայի «խորքերում» ընթացիկ տարվա սկզբին «ծնվել է» մի նախագիծ, որով անհրաժեշտ է համարվում Վրաստանից եւ Հայաստանից դուրս բերել ռուսական ռազմական բազաները: «Նախագծի իմաստը հետեւյալն է, գրում է Տարասովը, ռուսական ռազմական բազաները Անդրկովկասում ռազմավարական նշանակություն չունեն եւ որեւէ էական դեր չեն կարող կարող խաղալ երրորդ երկրի զինված ագրեսիայի դեպքում: Սակայն այդ բազաները Մոսկվայի եւ Բաքվի հարաբերություններում շարունա-

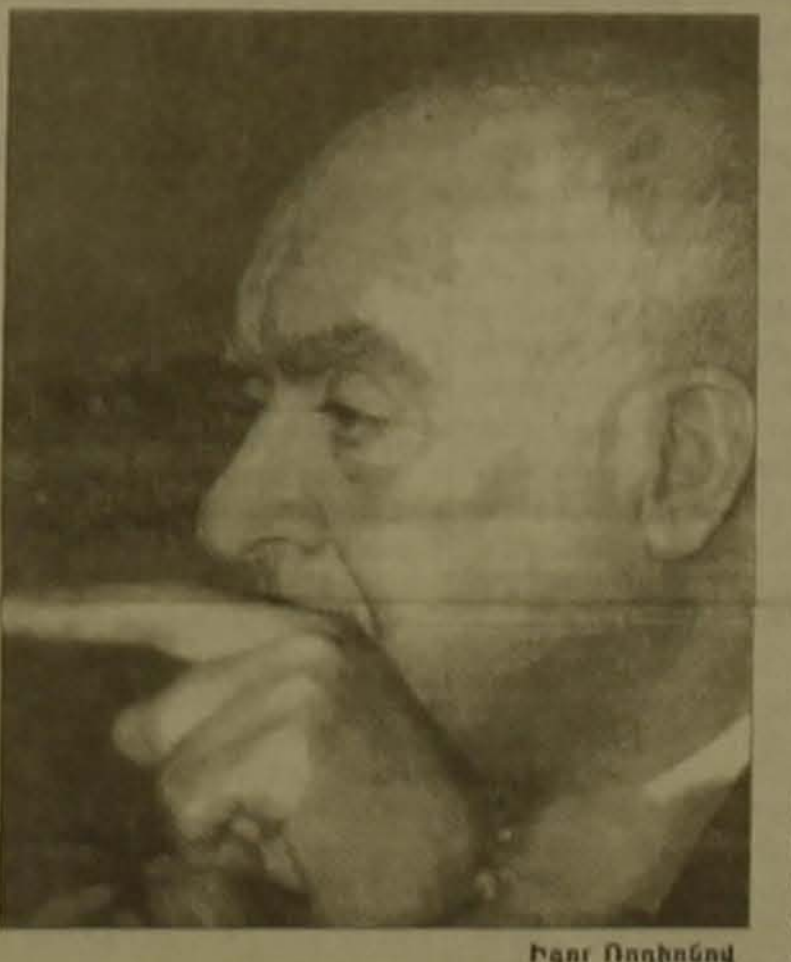

Իգոր Ռոդիոնով

կոմիտեի նիստում եւ մերժվել մեծամասնության կողմից: Այնուհետեւ իրադարձությունները զարգացել են հետեւյալ կերպ. ԱՊՀ հարցերի գծով ռուսական նախարար Աման Տուլեեւը անսպասելիորեն հայտարարել է Հայաստանին ռուսական զենքի ապօրինի մատակարարումների մասին: Նրան վկայակոչելով Պետական դումայում համանման ելույթ է ունեցել Լեւ Ռոխլինը: Տուլեեւին եւ Ռոխլինին վկայակոչելով «խաղի մեջ է մտել» Բաքուն, իսկ Ադրբեջանի զանգվածային լրատվության միջոցներում ծավալվել է «հերթական հակառուսական քարոզարշավը»: Ի վերջո, սաղրանքի մեջ է ներքաշվել ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Ռոդիոնովը, ըստ

տարության, իր այդ զարմանալի վարքագիծը «բացատրելով» նրանով, թե ինքն իբր չէր ուզում լռել. «այլապես զենքի հետ կապված գործարքների վերաբերյալ կասկածները կարող էին ընկնել իր վրա»:

Տարասովն այստեղ հեգնանքով նկատում է, թե Ռոդիոնովի «արդարացումը» համոզիչ չէ, քանի որ բոլորը գիտեն, որ նա 1994-96-ին գլխավոր սպայակույտի ակադեմիայի պետն էր եւ բանակում որեւէ իշխանություն չուներ:

«Սեգոդնյայի» թղթակիցը ուշադրություն է հրավիրում մի փաստի վրա եւս. Ռուսական մամուլում տեղեկություններ են երեւացել, թե մոտ ռությունն կա ՌԴ պաշտպանության նախկին նախարար Պավել Գրաչովին նշանակել նախարարության գլխավոր ռազմական տեսուչ: Հավանական է, որ այսպիսի աղմկալից միջադեպից հետո այդ նշանակումը քիչ հավանական է դառնում:

Ահա այսպես Ռուսական գեներալների ու քաղաքական գործիչների բառացիորեն կույր ատելությունը միմյանց նկատմամբ, մեկը մյուսին ամեն կերպ վարկաբեկելու ասոր բնազդներին կույր զնալը բարձրաստիճան պաշտոնատարներին լիովին «մոռացնել» է տվել իրենց պետության շահը, հեղինակությունը, ռազմավարական նպատակները: Եվ նրանք, կամա-ակամա, առիթ են տվել Ադրբեջանի հակառուս քարոզչությանը, հարձակումներին, մեղադրանքներին ու վարկաբեկումներին: Մինչդեռ շատ հնարավոր է, որ գլխավոր զինվորական դատախազությունը պարզի, թե այս ամենը օճառի պղպջակ է, «բուխ-բսավների» վրա հիմնված անհեթեթություն:

Խե՜ղճ Ռուսաստան, երբ «պետական մտածողության» այսպիսի որորմելի մակարդակ են ցուցաբերում քո այսօրվա խիստ բարձրաստիճան պետական այրերը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՄՆ ԶԻՆՎԱԾ ՈՒԺԵՐ

Շալիկաշվիլին սեպտեմբերին պաշտոնաթող կլինի

Ըստ «Ինտերնեշընըլ հերալդ տրիբյունի» տեղեկությունների, ԱՄՆ-ի զինված ուժերի գլխավոր շտաբակույտի հրամանատար Ջոն Շալիկաշվիլին տեղեկացրել է

պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Կոհենին, որ մտադիր է սեպտեմբերին վայր դնել իր լիազորությունները: Վարշավայում ծնված 60-ամյա գեներալը նախագահ Բիլ Քլինթոնի օրոք երկու անգամ երկուական տարով ծառայեց ԱՄՆ-ի զինվորական ամենաբարձր պաշտոնում:

Ռուս-իրանյան նավթային ընկերություն

24 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ինտերֆաքսի հաղորդագրության համաձայն, Ռուսաստանն ու Իրանը համաձայնել են ստեղծել նավթային համատեղ ընկերություն, որը շահագործելու է Իրանի նավթային պաշարները: Այս մասին հայտարարեց «Ռոսնեֆտ» ռուսաստանյան նավթային ընկերության նախագահ Ալեքսանդր Բուտիրովը: Դա կլինի Իրանի մասնակցությամբ առաջին համատեղ ընկերությունը, որ ստեղծվում է Պարսից ծոցի պատերազմից հետո: Բացի «Ռոսնեֆտ»-ից, ծրագրին մասնակցելու են «Զարուբեժնեֆտ» ռուսաստանյան ընկերությունը եւ իրանյան մի ընկերություն: Ծրագրի հիմնադիր դրամագլուխը կազմում է 100 հազար դոլար: Գումարի 51 տոկոսը ներդնելու է Իրանի ընկերությունը, իսկ ռուսաստանյան երկու ընկերություններից յուրաքանչյուրը՝ 24,5 տոկոս:

Ուժեղ հրդեհ Պետերբուրգում

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Անցած գիշեր այս տարվա ամենաուժեղ հրդեհն է բռնկվել Պետերբուրգում: Հատկանշական է, որ այս անգամ հրո ճարակ է դարձել ՌԴ ներքին գործերի նախարարության հրշեջ անձնակազմի նախապատրաստման բարձրագույն դպրոցի շենքը: Հրդեհի մարմանը 30 մեքենա է մասնակցել, եւ աշխատանքն ավարտելու համար պահանջվել է 7 ժամ: Տուժածներ չկան, սակայն լիովին մոխրացել է 1600 քառակուսի մետր տարածքը:

«Թալիբան». Նովրուզը հակառում է իսլամական օրենքներին

Մահմեդական աշխարհում ով ինչպես է դիմավորում ամանորը

Մարտի 21-ը համընկավ իրանական ամանորին՝ Նովրուզին: Այն արեգակնային տարվա 1376 թվականի գարնան առաջին ամսվա՝ Ֆարվարդինի առաջին օրն էր, որը համապատասխանում է աստղագիտական օրացույցի՝ խոյի առաջին օրվան: Տարածում է գտել իրանական քաղաքակրթության ողջ ոլորտում, Իրանում այն տոնում են շուրջ 2500-2700 տարի: Մինչեւ ԽՍՀՄ-ի փլուզումը, Նովրուզը տոնում էին Իրանում ու Աֆղանստանում, ոչ պաշտոնապես Կենտրոնական Ասիայի եւ Ադրբեջանի խորհրդային հանրապետություններում: Նովրուզը համարվում է նաեւ քրդերի խոշորագույն տոնը, ինչը բխում է նրանց իրանական ծագումից: Ուստի տոնել եւ տոնում են նաեւ Իրաքի, Սիրիայի եւ Թուրքիայի քրդաբնակ շրջաններում: Սակայն քանի որ Թուրքիայի զինված ուժերի եւ քրդերի բախումները վերջին երկու տասնամյակի ընթացքում ուժգնանում կամ վերսկսվում էին Նովրուզի տոնակատարությունների ժամանակ, Անկարան արգելեց այն ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո, երբ Կենտրոնական Ասիայի բոլոր երկրները, ինչպես նաեւ Ադրբեջանը, Նովրուզը հայտարարեցին պաշտոնական տոն, Թուրքիան խուսափելով թուրքալեզու-երկրներում բացառություն կազմելուց, 1995 թ. որոշում կայացրեց Նովրուզը դարձնել նաեւ Թուրքիայի պաշտոնական տոնը: Սկսեցին քաղաքական հսկայական աշխատանքներ, այն որպես համաթուրքական տոն ներկայացնելու ուղղությամբ, խեղաթյուրելով պատմական փաստերը: Թուրքիայի քրդերի համար Նովրուզը դարձել է նրանց ընդդիմության եւ ազգային ինքնության պաշտպանելու խորհրդանիշ: Մինչդեռ Անկարան որոշել է անվանել Թուրքիայի ազգային միասնականության տոն, սակայն ինչ միասնականության մասին խոսք կարող է լինել, քանի դեռ շարունակվում են բախումները քրդերի եւ Թուրքիայի զինված ուժերի միջեւ, որոնց ընթացքում առ այսօր զոհվել է շուրջ 25 հազար մարդ: Վերջին 13 տարիների ընթացքում Նովրուզն այս տարի, առաջին անգամ, Թուրքիայի քրդերը տոնեցին առանց լուրջ միջադեպի: Այս առնչությամբ մարտի 21-ին Քրդական մշակույթի գիտահետազոտական կենտրոնը Ստամբուլի հայտնի ռեստորաններից մեկում կազմակերպեց միջոցառում, որտեղ ներկա էին ավելի քան 2000 քրդեր: Ըստ RFI ռադիոկայանի, այս միջոցառման ելույթների հիմնական թեման ազատությունը եւ խաղաղությունն էին, ինչպես նաեւ այն մտավորականների մեծարումը, որոնք անդրադառնալով քրդական խնդրին, զոհվել կամ բանտարկվել են:

Ինչպես նշվեց, Աֆղանստանում Նովրուզը դարեր շարունակ որպես ազգային մեծ տոն է նշվել: Նովրուզն այդ երկրում պաշտոնապես տոնել են համայնավարական վարչակարգի օրոք, անգամ շուրջ 20 տարի արյունալի բախումների ընթացքում Նովրուզը միակ տոնն էր որի առիթով ժողովուրդը հնարավորություն է ունեցել ուրախանալու եւ զվարճանալու: Սակայն այս տարի Նովրուզի նախորդ օրը՝ մարտի 20-ին, «Թալիբան» շարժումը, որն այսօր վերահսկում է Աֆղանստանի տարածքի ավելի քան 70 տոկոսը, հանդես գալով հայտարարությամբ, արգելեց Նովրուզը՝ իսլամի օրենքներին (շարիաթին) հակասելու պատճառաբանությամբ: Նովրուզի արգելումը թերեւս «Թալիբանի» կողմից մի շարք այլ «իսլամական» միջոցառումների տրամաբանական շարունակությունը պետք է համարել, որը ընդառաջվում է իսլամի իր սեփական մեկնությամբ, նպատակ ունենալով Աֆղանստանում իսլամական համակարգ ստեղծելու: Մինչ այդ «Թալիբանը» հակաիսլամական համարելով երգ-երաժշտությունը, պարը, հեռուստատեսությունը, նկարահանումը եւ լուսանկարվելը, արգելել է դրանց կիրառումը իր վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում: Նա այդ տարածքներում արգելել է նաեւ իգական սեռի ուսումնառությունը:

Նշենք նաեւ, որ «Թալիբան» շարժումը ստեղծվել եւ Աֆղանստանի ռազմաքաղաքական թատերաբեմ է իջել 1994 թ. աշնանը, Պակիստանի անմիջական աջակցությամբ եւ ԱՄՆ-ի հովանավորությամբ:

Աֆղանստանի հյուսիսային հատվածում, որը գտնվում է «Թալիբանի» հակառակորդների՝ գեներալ Ռաշիդ Դոստումի եւ պաշտոնանկ նախագահ Ռաբանիի վերահսկողության ներքո, Նովրուզը շարունակում են տոնել ըստ ավանդույթի:

Նովրուզի կապակցությամբ ողջունեցին Իրանի նախագահ Ալի Աքբար Ռաֆսանջանին, իսլամական հեղափոխության առաջնորդ Այաթոլլահ Ալի Խամենեին: Վերջինս բարեմաղթանքները հղելով Իրանի ժողովրդին եւ արտերկրի իրանցիներին, իր ողջույնի խոսքն ուղղեց նաեւ այն երկրներին ու ազգերին, որոնք կարեւորում են Նովրուզը, շեշտելով Կենտրոնական Ասիայի երկրները, չհիշատակելով Աֆղանստանը, թերեւս հաշվի առնելով այն, որ երկրի տարածքի ավելի քան 70 տոկոսում Նովրուզը արգելված է: Այաթոլլահ Խամենեին անդրադառնալով նոր սկսվող տարվա ամենակարեւոր իրադարձությանը՝ նախագահական ընտրություններին, իրանցիներին կոչ արեց ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերել:

ԼՈՒՍԻ [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Քրիստոնեությունն ու քրիստոնեական իդեալները, անշուշտ, էական դեր են խաղացել մեր ժողովրդի պատմական ճակատագրում եւ համաշխարհային քաղաքակրթության զարգացման գործում: Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի հանդիսություններին, որոնք անցկացվելու են պետական մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ, ակնկալելի է աշխարհի քրիստոնեական եւ այլ եկեղեցիների, տարբեր պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների ստեղծված այս հնարավորությունն իրագործելը նկատում ենք որպես պատմության հրամայական եւ ներկա սերնդի պարտք»:

Ըստ Աստվածաշնչի, Տապանը պատրաստվել է խեժաբեր փայտից, 300x50x30 կանգուն չափերով, ունեցել է եռահարկ նավի տեսք ներքնասան, միջնասան եւ վերնասան հարկաբաժիններով, որոնցում համապատասխանաբար տեղավորվել են կենդանիների, թռչունների երկսեռ տեսակները եւ Նոյն իր գերդաստանով: Այս հանգամանքը պարունակում է հուշակոթողի իր մարդահաճո նախաձեռնությանը» կարձագանքեն բոլոր ճշմարիտ քրիստոնյաները, եկեղեցիները, միջազգային կազմակերպությունները եւ բարի կամքի տեր գործարար մարդիկ: Հանգանակությունը կազմակերպելու խնդրում ակնկալվում է Հայ առաքելական եկեղեցու, Ամենայն հայոց կաթողիկոսի եւ Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի օրհնանքն ու գործնական աջակցությունը: Հարցի լուծման գործում չափազանց կարեւորվում է կառավարական հոբելյանական հանձնաժողովի դերը:

Քրիստոնեություն-1700

«Նոյյան տապանը» դարի կառո՞ւյց

րի ներկայացուցիչների մասնակցությունը: Հանգամանք, որը տոնակատարությանը տալով համաքրիստոնեական եւ միջազգային հնչեղություն, կնպաստի նորանկախ Հայաստանի ու հայ եկեղեցու միջազգային հեղինակության ամրապնդմանը: Նկատի ունենալով այս ամենը, «Գյումրու մտավորականների միություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու Հայկ Հարոյանը եւ ուսուցչուհի Օֆելյա Մկրտչյանը հանդես են եկել հետաքրքիր մի նախաձեռնությամբ առաջարկելով 2-րդ եւ 3-րդ հազարամյակների սահմանագծին անցկացվող տոնական հոբելյանը նշանավորել նաեւ այնպիսի մի վեհաշուք ու ինքնատիպ հուշակոթողի կառուցմամբ, որն անմիջական առնչություն ունենալով Աստվածաշնչի եւ Հայաստանի հետ, միեւնույն ժամանակ լինի քրիստոնեության մեջ ամրագրված համամարդկային իդեալների ու մաքուր հավատի խորհրդանիշը: Ըստ նրանց, այդ ամենն իր մեջ ներդաշնակորեն համատեղող հուշակոթող-խորհրդանիշը կարող է լինել միայն Նոյյան տապանը: «Մեզ թվում է, ասվում է «Կումայրի» քաղաքային թերթում երկու մտավորականների հրապարակած առաջարկության տեքստում, որ պատեհ առիթ է ներկայացել ազգային հարստությունը պսակելու պատմամշակութային մի նոր մեծարժեք գործով: Հանգամանքների բարենպաստ զուգադիպությամբ տեսակի մեջ եզակի մի թանգարանի վերածվելու հնարավորություն, բուսական եւ կենդանական աշխարհի, մարդկային սեռի ժառանգաբանությունը ներկայացնող պատմագիտական թանգարանի: Բուսաբանական, կենդանաբանական եւ մարդաբանական յուրօրինակ այդ թանգարանում ցուցադրվելու են երկրագնդի վրա գոյություն ունեցող բույսերի, կենդանիների, թռչունների, մարդկային ռասաների, ժողովուրդների եւ ցեղերի ցուցանմուշները: Ըստ առաջարկության հեղինակների մտահղացման, հուշակոթողի ճարտարապետական համայնապատկերն ամբողջացնելու են հյուրանոցային մասնաշենքերը, ծառայողական շինությունները եւ Եդեմի այգին խորհրդանշող [illegible] պարտեզը: Հուշահամալիրը կառուցվելու է Արարատյան դաշտում, [illegible] Արարատ լեռան դիմաց ու լեռան հայացքի ներքո:

Գաղափարը որքան գեղեցիկ, նույնքան անիրագործելի կարող է համարվել սոցիալ-տնտեսական դժվարագույն պայմաններում գոյատեւող մեր պետության ու ժողովրդի համար: Սակայն դրա հեղինակները, նկատի ունենալով հուշակոթողի ոչ միայն համաքրիստոնեական, այլեւ քաղաքական ու պատմագիտական արժեքը, կարծում են, որ շինարարության համար անհրաժեշտ գումարները կարող են գոյանալ հանգանակություններից, նվիրատվություններից, բարեգործական ներդրումներից: Նրանք համոզված են, որ այդ «աստվածահաճո եւ

Ըստ Հ. Հարոյանի եւ Օ. Մկրտչյանի, Տապան-հուշակոթող-թանգարան համալիր կառույցը կլինի դարաշրջանի հուշարձանը, որի ճակատին ոսկյա տառերով դրոշմվելու են Արդարություն եւ Կատարելություն բառերը... Նախաձեռնողները համոզված են, որ այն իր եզակիությամբ, որպես մարդկության վերածնունդը խորհրդանշող հուշարձան, կարող է դասվել աշխարհի ութ հրաշալիքների շարքը եւ դառնա երկրագնդի ամենատեսարժան վայրերից մեկը՝ իրեն ձգելով հազարավոր զբոսաշրջիկների: Ուստի որպես պատմագիտական եւ կրոնամշակութային արժեք, այն շահեկան կլինի Հայաստանի համար բազմաթիվ առումներով... Հուշակոթողն իրենով կարժեւորի եւ աշխարհին մեծապես կհիշեցնի Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի տեղն ու դերը նոր մարդկության արշալույսում: Ավելացնենք, այն տեղն ու դերը, որ հաստատվել է նաեւ վերջին տասնամյակների պատմագիտական ուսումնասիրություններով:

Առաջարկության հեղինակները լավատեսորեն են տրամադրված: Նախաձեռնող խումբը բանակցություններ է սկսել Շիրակի մարզային իշխանության ղեկավարների հետ, իսկ առաջիկայում գրավոր դիմելու է Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինին՝ առաջ քաշված գաղափարին արձագանքելու եւ աջակից լինելու խնդրանքով:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«Անգլիացի հիվանդը»՝ 96-ի Օսկարի 9-ակի մրցանակակիր

Մարտի 24-ին Լոս Անջելեսում տեղի ունեցած Օսկարի ավանդական 69-րդ մրցանակաբաշխության ժամանակ անկախ կինոընկերության նկարահանած «Անգլիացի հիվանդը» ֆիլմը արժանացավ 9 Օսկարի, այդ թվում նաեւ որպես տարվա լավագույն ֆիլմ:

Լավագույն ռեժիսոր ճանաչված Անթոնի Մինգելլան (ձախից) շնորհավորում է պրոդյուսեր Սոլ Զաենցին, որին շնորհվեց նաեւ Իրվինգ Թալբերգի մրցանակը

Ֆիլմում երկրորդական դերի լավագույն կատարման համար Օսկարի արժանացավ դերասանուհի Ջուլիետ Բինոշը

Երկրորդական դերի լավագույն դերասան ճանաչվեց Կուբա Գուդինգը («Ջերի Մագուայր» ֆիլմում), որն ուրախությունից պարել է բեմի վրա փորձելով «կծել» արձանիկը ՌՈՅԹԵՐ ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Ցուցահանդես՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Հայոց ցեղասպանության 82-րդ տարելիցին կնվիրվի մանկական գեղանկարչական աշխատանքների խոշոր ցուցահանդեսը, որը կբացվի ապրիլի 24-ին Հայաստանի գեղագիտական կենտրոնի ցուցասրահում: Ցուցադրությունը կներկայացնի տարբեր տարիքի երեխաների եղեռնի թեմատիկային առնչվող մի քանի տասնյակ ստեղծագործություններ: Հասկանալի է, որ սա նմանօրինակ առաջին ցուցահանդեսը չէ, երեխաների ստեղծագործություններում նախկինում էլ իրենց արտահայտություն են գտել եղեռնի արձագանքները, սակայն սա կլինի առավել ամբողջական մի ցուցահանդես՝ նվիրված բացառապես այս թեմատիկային:

97-ի հոբելյանականները Ազգային պատկերասրահում

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Ազգային պատկերասրահը 97-ի ընթացքում երեւանյան արվեստասերին կներկայացնի բազմերանգ ցուցահանդեսների մի շարք, որոնցում գերակշռող մեծամասնություն են կազմում հոբելյանական ցուցահանդեսները՝ նվիրված մեր պատմության ու մշակույթի կարեւոր տարելիցներին: Ցուցահանդեսների այս շարքում խոշորագույնը կլինի «Մայրը մանկան հետ» խորագրով ցուցահանդեսը, որում, ըստ Ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանի, կներկայացվեն Տիրամորը նվիրված կամ Աստվածածնյան թեմաներով ստեղծագործած բոլոր հայ նկարիչների ստեղծագործությունները: Բացառիկ այս ցուցահանդեսը, Ազգային պատկերասրահը նվիրում է Հայաստանում քրիստոնեության որպես պետական կրոն ընդունման 1700-ամյակին: Հոբելյանական ցուցահանդեսների շարքը կշարունակվի Ջոտտոյի եւ Չարենցի 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդեսներով: Ըստ Շահեն Խաչատրյանի, հատկապես Չարենցի հոբելյանական ցուցահանդեսը կունենա չափազանց գեղեցիկ մի ցուցադրություն, քանի որ 20-րդ դարի հայ կերպարվեստի առավել տաղանդավոր ներկայացուցիչները որպես կանոն անդրադարձել են բանաստեղծի կերպարին: Այդ շարքը սկսվում է Սարյանով եւ շարունակվում մինչեւ նոր սերնդի նկարիչները:

ԿԱՊԵՐ

Չինաստանում սկսվել են Հայաստանի մշակույթի օրերը

ՊԵԿԻՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Չինաստանի ժողովրդական քաղաքական խորհրդակցական կոնֆերանսի փոխնախագահ Ջե Լուլին ընդունեց Հայաստանի մշակույթի օրերի անցկացման առնչությամբ այստեղ ժամանած պատվիրակության ղեկավար Արմեն Սմբատյանին եւ շեշտեց, թե հայ-չինական հարաբերությունները լավ զարգացում են ստացել: Հայաստանի մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերով նախարարն իր հերթին ավելացրեց, թե այս զարգացումը մասնավորապես հետեւել է Հայաստանի եւ Չինաստանի դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատմանը: Դրանց ծավալման լրացուցիչ ազդակ է հանդիսացել Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի անցյալ տարի կատարած այցը Պեկին: Տիկին Լուլին հույս է հայտնել, որ երկու երկրների մշակութային առնչությունները կշարունակեն խորանալ՝ փոխըմբռնում ու բարեկամություն հաստատելով հայ եւ չին ժողովուրդների միջեւ: «Սա մեր ներդրումը կլինի՝ հասնելու համաշխարհային խաղաղության եւ ընդհանուր տեսակետների մի շարք կարեւոր միջազգային հարցերում», ասել է նա:

Հայաստանի պատվիրակությունը Չինաստանում կմնա մինչեւ ապրիլի 1-ը:

Հայ կերպարվեստի մասին գիրք հունգար ընթերցողին

Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ու համագործակցության հայկական ընկերության կազմակերպած հերթական միջոցառումը նվիրված էր հայ-հունգարական առնչություններին եւ մշակութային կապերի ամրապնդմանը: Այն տեղի ունեցավ մարտի 25-ին, կազմակերպել էր Հայաստան-Հունգարիա ընկերությունը:

Այս համագործակցության մի վկայություն են հայ նկարիչ Ռուբեն Մաշինյանի ցուցահանդեսները Հունգարիայում, հատկապես Սոմբաթել քաղաքում: Արդեն երեք տարի է, ինչ նա ցուցահանդեսներ է բացում այնտեղ, որոնց թիվը հասնում է 25-ի: Բուդապեշտի հայ համայնքը իր ուժերով ստեղծել է հայկական արվեստի կենտրոն: Հունգարիայի իշխանությունների կողմից բացվել է Հայ կերպարվեստի պատկերասրահ, որտեղ ցուցադրվում են հայ նկարիչների գործերը:

Տպագրվում է «Արարատ» գիրքը: Իսկ ամռանը հունգարացի ընթերցողի սեղանին կդրվի հունգարերեն գիրք հայ կերպարվեստի մասին:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

Նամակ-ճշտում

«Ազգի» 1997 թ. փետրվարի 22-ի համարում, մշակույթի էջում, տպել էինք հարցազրույց հայտնի դիզայներ Լեւոն Կարոյանի հետ: Այդ կապակցությամբ ստացել ենք հետեւյալ կարճ նամակ-ճշտումը, որ հրապարակում ենք:

Հարգելի խմբագրություն,

Թույլ տվեք հայտնել Ձեր թերթի միջոցով, որ ս. թ. թիվ 34 «Ազգ»-ում զետեղված Շուշան Արզաքանյանի հոդվածում իմ հեղինակային գործը Գեղարվեստի սալոնի (Թումանյան փ.) ինտերիերի եւ կահավորանքի դիզայնը, վերագրված է մեկ այլ անձի:

Պրոֆ. ԿԱՐԵՆ ԱՂԱՄՅԱՆ

Ծանուցում

Մարտի 28-ին՝ ժամը 15-ին, Հայաստանի գրողների տան մեծ դահլիճում տեղի կունենա

«ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԸ ՉԱՐԵՆՑԻՆ»

գրական ցերեկույթ նվիրված մեծ բանաստեղծի ծննդյան 100-ամյակին:

Հայաստանի գրողների միություն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
մարզական

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

Գյումրեցիները հաջող հանդես եկան Հայաստանի առաջնությունում

Այս ստուգատեսում հանրապետական 8 ռեկորդ գրանցվեց

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Արմավիրի մարզի Սամաղար գյուղում ավարտվեց ծանրամարտի Հայաստանի առաջնությունը, որին մասնակցեցին Երեւանի, Լոռվա, Շիրակի, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի, Տավուշի եւ Արմավիրի մարզերի, ինչպես նաեւ «Դինամո» ՄԸ, «Հայաստան» ՄՄ եւ ՖԻՄԱ-ի ավելի քան 120 մարզիկներ։ Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ մրցաշարն անցավ բարձր մակարդակով եւ մարզական հետաքրքիր պայքարում։ Մրցումների ընթացքում գրանցվեցին հանրապետական 8 ռեկորդներ, 8 ծանրորդներ լրացրեցին սպորտի վարպետի նորման։ Սահմանված ռեկորդներից [illegible]ը պատկանում է Արմավիրի մարզի Բամբակաշատ գյուղի պատվիրակ, երիտասարդների Եվրոպայի եւ աշխարհի չեմպիոն Արա Վարդանյանին (գերծանր քաշային կարգ)։ Նա պոկում վարժությունում ցույց տվեց 185,5 կգ արդյունք եւ անցնելով հրում վարժությանը, այս մրցաձեւում եւս երկու անգամ բարելավեց հանրապետական ռեկորդը առաջին փորձում իրեն ենթարկելով 225,5 կգ, երկրորդում 230 կգ ծանրաձողը։ Համապատասխանաբար, երկու անգամ բարելավվեց հանրապետական ռեկորդ երկամարտի արդյունքով 410 կգ եւ 415 կգ։ Ի դեպ, Արա Վարդանյանը արժանիորեն ճանաչվեց Հայաստանի բացարձակ չեմպիոն եւ մրցաշարի լավագույն ծանրորդ։ Այնուամենայնիվ նման հաջողությունը թիմային հաշվարկում հաղթանակ չբերեց Արմավիրի մարզին, որը գրավեց 3-րդ տեղը։ Իսկ առաջին արդյունքների քանակով հաղթող դարձավ Շիրակի մարզի թիմը, երկրորդ տեղը գրավեց Երեւանի մարզը։ Հայաստանի հյուսիսային մարզի հավաքականի կազմում հատկապես փայլեցին գյումրեցիները։ Առաջնությունում գրանցված բարձր արդյունքների կողքին եղան նաեւ համեմատաբար ցածր ցուցանիշներ, որոնք սակայն չխանգարեցին մարզիկներին չեմպիոն դառնալ։

Այսպես, Վահան Հակոբյանը (99 կգ, ՖԻՄԱ) երկամարտում ցույց տվեց 300 կգ արդյունք։ Համեմատության համար նշենք, որ 76 կգ քաշային կարգում հաղթած գյումրեցի Հովհաննես Բարսեղյանի ցուցանիշն է 345 կգ, իսկ պոկում վարժությունում 165,5 կգ արդյունքը հանրապետության նոր ռեկորդ է։ Թերեւս սա օրինաչափ է, քանզի Հակոբյանը դեռ որոշակի հաջողությունների չի հասել միջազգային խոշոր մրցումներում, մինչդեռ գյումրեցի ծանրորդը 1995 թ. Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մեդալակիր է։ Բազմափորձ գյումրեցի Խաչատուր Քյափանակցյանը (83 կգ) հաղթեց երկամարտի 325 կգ արդյունքով։

64 կգ քաշային կարգում Հարություն Եղոյանը Գյումրիից 245 կգ արդյունքով ոչ միայն հաղթեց, այլեւ առաջին անգամ լրացրեց սպորտի վարպետի նորման։ Նման հաջողության հասավ նաեւ գյումրեցի Սերգո Չախոյանի եղբայրը Ռաֆիկը (91 կգ), որի արդյունքն է 315 կգ։ 54 կգ քաշային կարգում չեմպիոն դարձած լոռեցի Երվանդ Կիրակոսյանը (215 կգ) հրում վարժությունում բարձրացնելով 120 կգ ծանրաձողը դարձավ հանրապետական նոր ռեկորդի հեղինակ։ Առաջին անգամ սպորտի վարպետի նորման լրացրեց նաեւ մայրաքաղաքի օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի սան Էդգար Գալստյանը, որը երկամարտի 225 կգ արդյունքով առաջինը ճանաչվեց 59 կգ քաշային կարգում։ Սպասելիքները արդարացրեց նաեւ 1996 թ. Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության բրոնզե մրցանակակիր, գյումրեցի Արսեն Կիրակոսյանը (70 կգ) երկամարտում 295 կգ։ Գյումրեցիների հաջող մրցելույթները եզրափակեց Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում Հայաստանի պատվիրակության դրոշակակիր Աղվան Գրիգորյանը (108 կգ)։ Եվրոպայի ռեկորդակիրը եւ աշխարհի առաջնության մրցանակակիրը երկամարտում գրանցեց 392,5 կգ ցուցանիշ, իսկ պոկում վարժությունում իրեն ենթարկելով 183 կգ-ոց երկաթը հանրապետության նոր ռեկորդ սահմանեց։ Ինչպես տեսնում եք, Հայաստանի առաջնությունում հանրապետական ռեկորդառատ եղավ։ Սակայն ցանկանանք մեր մարզիկներին, որ նրանք բարձր արդյունքների հասնեն նաեւ միջազգային մրցասպարեզներում եւ վերականգնեն հայկական ծանրամարտի երբեմնի բարձր վարկը։

ՇԱԽՄԱՏ

Լեւոն Արոնյանը շարունակում է գլխավորել աղյուսակը

Մոսկվայում անցկացվող Գարրի Կասպարովի գավաթի խաղարկությունում երեւանցի միջազգային վարպետ Լեւոն Արոնյանը շարունակում է միանձնյա գլխավորել աղյուսակը։ Չորրորդ տուրում իր մոտակա մրցակիցներից մեկի Գրիշչուկի հետ ոչ-ոքի խաղալուց հետո, հայ պատանի շախմատիստը վաստակեց 3,5 միավոր։

Նույն օրը Վարուժան Հակոբյանը եւս հաշտություն կնքեց Բացանինի հետ, իսկ Գաբրիել Սարգսյանը պարտության մատնեց Լուկյանենկոյին։ Այժմ Հակոբյանն ունի 2,5, իսկ Սարգսյանը 1,5 միավոր։

Հինգերորդ տուրում Արոնյանը սեւերով հանդիպում է իրեն հետապնդողներից մեկի՝ ադրբեջանցի Իբրահիմովի հետ։ Հետաքրքիր է, որ Սարգսյանը նույնպես խաղում է Ադրբեջանի ներկայացուցչի՝ Ռաջաբովի հետ։ Հակոբյանի մրցակիցն է Ռուսաստանի պատանիների չեմպիոն Ստոլյարովը։

Գ. Հ.

Ֆրանսիայի շախմատի մրցաշարում իշխում են տարեցը եւ պատանին

Ֆրանսիացի Էթիեն Բաքրոն եւ Շվեյցարիան ներկայացնող Վիկտոր Կորչնոյը 7 հնարավորից վաստակելով 5 միավոր, առաջատարությունն են ստանձնել Էթիեն-լե-Բեն (Փարիզի մերձակայքում) քաղաքում անցկացվող շախմատի միջազգային մրցաշարում։

Հերթական տուրում 14-ամյա Բաքրոն, որը ոչ միայն ֆրանսիական, այլեւ համաշխարհային շախմատի երկնակամարում նոր ծագող աստղ է համարվում, հանդես գալով սեւ խաղաքարերով, խաղաղ դաշն կնքեց ռուսաստանցի Միխայիլ Իվանովի հետ։ Աշխարհի եռակի փոխչեմպիոն, 65-ամյա Կորչնոյը եւս մրցելով սեւ խաղաքարերով, միավորը կիսեց լատիշ շախմատիստ Իգորս Ռաուսիսի հետ։

ԾԱՂԿԱՁՈՐ

Մրցույթում վետերաններն էին

Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ Ծաղկաձորի լեռնադահուկային սպորտի հանրապետական մարզադպրոցի նախաձեռնությամբ, մարտի 23-ին անցկացվեց վետերանների հանրապետական մրցաշար, որին մասնակցեցին Երեւանի եւ Ծաղկաձորի շուրջ 30 մարզիկներ։ Մասնակիցները, որ բաժանվել էին 3 տարիքային խմբերի, ուժերը չափեցին ոլորավայրէջքի մրցումներում։ 30–40 տարեկանների պայքարում հաղթեց Ծաղկաձորի մարզիչ, Հայաստանի բազմակի չեմպիոն Ասատուր Պողոսյանը։ 40–50 տարեկանների մրցավեճում առաջինը ճանաչվեց Ծաղկաձորի լեռնադահուկային սպորտի հանրապետական մարզադպրոցի տնօրեն, հանրապետության բազմակի չեմպիոն Լեւիկ Հարությունյանը։ 50 տարեկանից մեծ մարզիկներից լավագույնն էր կապի նախարարության աշխատակից Աղասի Զատիկյանը։

Հինգիսը թենիսի պատմությունում ամենաերիտասարդ թիվ 1 ռակետն է

Հինգիսը իր նոր նվերի՝ ծովափոկի հետ

Համաշխարհային թենիսի պատմությունում նոր գլուխ գրվեց, որի անունն է «Մարտինա Հինգիս»։ 16-ամյա օրիորդը այս տարի արդեն լուրջ հաջողությունների է հասել, շահելով Ավստրալիայի բաց առաջնությունը եւ բազմաթիվ այլ մրցումներ, նա դարձավ թենիսի պատմությունում ամենաերիտասարդ աշխարհի թիվ 1 ռակետը։ Մինչ այժմ նման նվաճումը պատկանում էր Մոնիկա Սելեշին, որը մոլորակի ուժեղագույն թենիսիստուհի էր դարձել 17 տարեկանում։ Ի դեպ, տղամարդկանց մեջ այս արտասովոր ռեկորդը առայժմ պատկանում է ամերիկացի Ջոն Մաքինրոյին, որն աշխարհում առաջինն է դարձել 21 տարեկանում։ Չնայած իր աշխատած միլիոնավոր դոլարներին եւ վերջերս ձեռք բերած թանկարժեք պարահանդեսային շրջազգեստին, շվեյցարուհին շարունակում է չդավաճանել իր սկզբունքներին՝ պաշտում է մորը, որն իրեն մարզում է, սիրում է ձիեր եւ իրեն չարաճճիություններ է թույլ տալիս կորտում։ Իր հաջողությամբ Հինգիսը պարտական է... Շտեֆի Գրաֆին։ Գերմանուհի թենիսիստուհին ծնկի վնասվածքի պատճառով չմասնակցեց Ինդիան Ուելսում եւ Քի Բիսքեյնում կայացած մրցաշարերում, որտեղ վստահ հանդես եկավ Հինգիսը։

ԳՅՈՒՄՐԻ

Երիտասարդ բռնցքամարտիկները բացեցին մրցաշրջանը

Գյումրիում ավարտվեց բռնցքամարտի հանրապետության երիտասարդական առաջնությունը։ Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ ստուգատեսին մասնակցեցին Երեւանի, Շիրակի, Լոռվա, Արմավիրի, Կոտայքի, Արագածոտնի, Արարատի եւ Գեղարքունիքի շուրջ 112 մարզիկներ։ Ըստ քաշային կարգերի հաղթողներ դարձան Արմեն Սահակյանը (48 կգ, Լոռվա մարզ), Գագիկ Հունանյանը (51 կգ, Արմավիր), Արմեն Սարգսյանը (54 կգ, Երեւան, ՖԻՄԱ), Հարություն Թորոսյանը (57 կգ, Երեւան, բռնցքամարտի հանրապետական մարզադպրոց), Հովհաննես Ավագյանը (60 կգ, Շիրակի մարզ), Ալեքսեյ Դադյանը (63,5 կգ, Երեւան, բռնցքամարտի հանրապետական մարզադպրոց), Ռուբեն Տոնոյանը (67 կգ, Երեւան, «Հայաստան» ՄՄ), Արգամ Մովսիսյանը (71 կգ, Երեւան, «Դինամո»), Սերգեյ Սարուխանյանը (75 կգ, Երեւան, «Հայաստան» ՄՄ), Արսեն Ավետիսյանը (81 կգ, Երեւան, «Աշխ. հերթափոխ» ՄԸ) Բագրատ Օհանյանը (91 կգ, Շիրակի մարզ, «Դինամո»)։ 91 կգ-ից բարձր քաշային կարգի եզրափակչում պետք է հանդիպեին մայրաքաղաքի օլիմպիական հերթափոխի ուսումնարանի սան Արմեն Գալստյանը եւ Երեւանի բռնցքամարտի դպրոցի ներկայացուցիչ Միքայել Աստվածատուրյանը։ Սակայն մրցամարտին անպատրաստ լինելու պատճառով երկու մարզիկներին էլ տեխնիկական պարտություն գրանցվեց։ Առաջնության ավարտից հետո կազմակերպիչները լավագույն բռնցքամարտիկին սահմանված հատուկ մրցանակը, տեխնիկատակտիկական բարձր պատրաստականության համար, հանձնեցին երեւանցի Հարություն Թորոսյանին (57 կգ)։ Լավագույն բռնցքամարտիկ ճանաչվեց նաեւ գյումրեցի Հովհաննես Ավագյանը (60 կգ)։ Առաջնության հաղթողները կմասնակցեն ապրիլին Լեհաստանում կայանալիք երիտասարդական միջազգային մրցաշարին, որից հետո կորոշվի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի վերջնական կազմը։ Մեր թիմը հունիսի 1–8-ը հանդես է գալու Անգլիայում տեղի ունենալիք Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունում։

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

Հայ եւ ռուս արհեստավարժները առայժմ խաղաղ բաժանվեցին

Արդեն հայտնել էինք, որ քիքբոքսինգի Հայաստանի արհեստավարժ հավաքականը մեկնել էր Սանկտ Պետերբուրգ, որտեղ պետք է հանդիպեր տեղի թիմին։ Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ մրցակիցները հանդիպեցին «Գիգանտ Հոլլ» կազինոյի մրցաբեմում։ Մրցամարտը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել տեղի մարզասերների շրջանում։ Այն անցավ բավականին հետաքրքիր եւ ավարտվեց 2,5–2,5 հաշվով։ Վարդան Աբգարյանը (60 կգ) մենամարտի ընթացքում վնասվածք ստանալով, չկարողացավ շարունակել այն եւ ստիպված էր իրեն պարտված ճանաչել։ Եվրոպայի չեմպիոն Արսեն Խաչատրյանը (67 կգ) վստահ հաղթանակ տարավ Տելնյուկի նկատմամբ։ 71 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Արմեն Վարդանյանի հանդիպումը Խոդովի հետ անցավ գեղեցիկ պայքարում, սակայն չորոշեց հաղթողին, մրցակիցները խաղաղ բաժանվեցին։ Առավել տպավորիչ էր Հայկ Իսրայելյանի (75 կգ) հաղթանակը։ Նա 4-րդ ռաունդում նոկդաունի ենթարկեց Ռիժովին։ «Յուկաների» մենամարտում Վահրամ Խաչատրյանը (81 կգ) միավորների չնչին տարբերությամբ զիջեց Դերյաբկինին։ Ավելացնենք, որ Նեւայի վրա գտնվող քաղաքի հավաքականի բոլոր անդամները Սանկտ Պետերբուրգի եւ Ռուսաստանի արհեստավարժ առաջնությունների հաղթողներ էին։ Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նման հանդիպումները ավանդական դարձնել։

Վստահվածների թվում՝ նաեւ հայ մրցավարներ

Ջրային մարզաձեւերի միջազգային ֆեդերացիան հրապարակել է ջրացատկի միջազգային մրցումները սպասարկող մրցավարների ցուցակը։ Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից տեղեկացանք, որ բարձր վստահության արժանացածների թվում են նաեւ հայաստանցիներ Ալբերտ Համբարձումյանը, Հրաչյա Զալդիրյանը, Ռոբերտ Գրիգորյանը, Մարատ Խաչատրյանը եւ Լավրենտի Թառոյանը։ Ինչ խոսք, մեր մրցավարական «դեսանտի» ներկայությունը միջազգային մրցումներում հզոր հոգեբանական խթան կլինի հայ մարզիկների համար։

ԱՄՆ դեռատի գեղասահորդուհին աշխարհի չեմպիոն

Շվեյցարիայի Լոզանն քաղաքում ավարտվեց գեղասահքի աշխարհի առաջնությունը։ Պարային զույգերի պայքարում 3-րդ տարին անընդմեջ մրցակցությունից դուրս էր ռուսական Օքսանա Գրիշչուկ-Եվգենի Պլատովի զույգը։ Երկրորդ տեղում են եւս երկու ռուսներ Անժելիկա Կռիլովան եւ Օլեգ Օվսյաննիկովը։ Բրոնզե պարգեւներին արժանացան կանադացիներ Շեյին Բուռնը եւ Վիկտոր Կրաասը։ Օքսանա Գրիշչուկի եւ Եվգենի Պլատովի ցուցադրական պարը, որի անունն էր «Արաբական կրքեր» (երաժշտությունը Պիտեր Գաբրիելի), արժանացավ բարձր գնահատականների։ Սակայն, ըստ իս, Կռիլովան եւ Օվսյաննիկովը ավելի հետաքրքիր եւ բարձր տեմպով կատարեցին Արամ Խաչատրյանի վալսը, որը գրվել էր Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» պիեսի համար։

Եթե պարային զույգերի մրցումներում ռուսները չունեին իրենց հավասարը, ապա կանանց մենասահքում նրանք տեղ չգրավեցին պատվո պատվանդանին։ Նրանցից լավագույն արդյունքը ցույց տվեց Եվրոպայի չեմպիոնուհի Իրինա Սլուցկայան (4-րդ տեղ), իսկ Մարիա Բուտիրսկայան բավարարվեց 5-րդ տեղով։ 14-ամյա ամերիկուհի Տարա Լիպինսկին իր վերելքը գեղասահքի համաշխարհային ճանաչման գագաթ նշանավորեց մրցաշարի ոսկե մեդալով։ Նրան շատ քիչ զիջեց իր հայրենակից Միշել Կվանը, երրորդ մրցանակակիր դարձավ ֆրանսուհի Վանեսա Գուսմերոլին։ Եվրոպայի առաջնությունում նվաճած 4 ոսկե մեդալներից հետո, Ռուսաստանի հավաքականի հաջողությունը առաջին տեղը ոչ պաշտոնական թիմային հաշվարկում այնքան էլ տպավորիչ չէ։ Այնուամենայնիվ ռուսները տուն վերադարձան աշխարհի առաջնության 5 մեդալներով (1 ոսկե, 2 արծաթե, 2 բրոնզե)։

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքով

ԿԻԵՎ

Լեոնիդ Կուչմա. «Ուկրաինան ու Ադրբեջանը ռազմավարական գործընկերներ են»

Երեքշաբթի օրը ավարտվեց Ադրբեջանի նախագահի եռօրյա պաշտոնական այցը Ուկրաինա: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության, երկուշաբթի երեկոյան Հեյդար Ալիեւը հայտարարեց. «Ես խորապես բավարարված եմ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հետ բանակցությունների արդյունքներից: Մենք անկեղծ ու սրտաբաց զրույց վարեցինք, ինչը ցույց տվեց, որ երկկողմանի հարաբերությունների զարգացման, ինչպես նաեւ եվրոպայի անվտանգության ու ԱՊՀ ապագայի առնչությամբ մեր հայացքները համընկնում են»: Բանակցությունների արդյունքում ստորագրվեցին մի շարք համաձայնագրեր, հռչակագիր «Երկու պետությունների հարաբերությունների խորացման մասին» եւ հուշագիր «Նավթարդյունաբերության բնագավառում համագործակցության մասին»: Միջկառավարական պայմանագրեր են ստորագրվել ներդրումների խրախուսման եւ պաշտպանության մասին, ինչպես նաեւ մաքսային, առողջապահության, երկաթուղային կապի, մշակույթի, բուհերի վճարման, բանտարկյալների փոխանակման հարցերի շուրջ: Հատկանշական է ռազմատեխնիկական համագործակցության, զինվորական կադրերի պատրաստման եւ ռազմական համագործակցության մասին պայմանագրերի ստորագրումը: Այդ պայմանագրերը փաստորեն ամրագրում են արդեն գոյություն ունեցող հարաբերությունները: Ուկրաինայի պաշտպանության նախարար Ալեքսանդր Կուզմյուկը մեկնաբանելով ստորագրված փաստաթղթերն ասաց, թե Ուկրաինան շահագրգռված է երկրի գործարաններում վերանորոգելու ադրբեջանական ռազմական տեխնիկան, ինչպես նաեւ զինվորական կադրեր պատրաստելու Ադրբեջանի բանակի համար: Այն հարցին, թե Ուկրաինան չի՞ պատրաստվում տանկեր վաճառել Ադրբեջանին, Ալեքսանդր Կուզմյուկը պատասխանեց, թե նման խնդրանքով իրեն առայժմ չեն դիմել: «Ազատություն» ռադիոկայանի Կիեւի թղթակից Սերգեյ Սկուրեցը հայտնեց, որ Ուկրաինայի պաշտպանության նախարարությունը չի հերքել Հայաստանի արտգործնախարարության այն պնդումը, թե Ադրբեջանը 1993-95 թթ. ընթացքում 150 տանկ է գնել կամ վերանորոգել Ուկրաինայում: Կիեւի մասնագետները հաստատում են, որ Ուկրաինայից Ադրբեջան է տեղափոխվել Եվրոպայում սովորական զինատեսակների մասին պայմանագրով սահմանված քանակը գերազանցող 2 հազար տանկերի մի մասը: Պայմանագրի սկզբունքների համաձայն տանկերը պետք է ոչնչացվեն: Ըստ Սկուրեցի, ռազմական համագործակցության մասին ստորագրված պայմանագրին ուկրաինական քաղաքական գործիչները նայում են այն տեսանկյունից, որ Ուկրաինան շահագրգռված է Ադրբեջանից նավթամթերք ստանալու: Իսկ ինչ վերաբերում է զինվորականներին, ապա նրանք շահագրգռված են սերտ հարաբերություններ հաստատելու նախկին խորհրդային այն հանրապետությունների հետ, որտեղ այս կամ այն պատճառով Ուկրաինան կարող է մրցակցել Ռուսաստանի հետ: Խոսքը մասնավորապես վերաբերում է Ադրբեջանին, Ուզբեկստանին եւ Թուրքմենիային:

Հեյդար Ալիեւը Կիեւի լրագրողներին ասել է, թե այժմ արդեն Ադրբեջանի եւ Ուկրաինայի հարաբերությունների հետագա զարգացման համար լավ իրավական հիմք է ստեղծվել, որը հնարավորություն կտա ընդլայնելու այդ հարաբերությունները եւ ամրապնդել երկու պետությունների անկախությունը եւ անցումային ժամանակաշրջանի տնտեսական բարեփոխումները: Իսկ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման ի պատասխան ասել է. «Ես կասկած չունեմ, որ Ուկրաինան ու Ադրբեջանը ռազմավարական գործընկերներ են: Մենք միակամ ենք անկախ ժողովրդավարական պետություններ ձեւավորելու հարցում եւ այդ ճանապարհին կզգանք մեկ-մեկու աջակցությունը»:

Չորեքշաբթի օրը Հեյդար Ալիեւը կմեկնի Փարիզ, որտեղ մտադիր է մասնակցելու հանրահայտ երաժիշտ Մստիսլավ Ռոստրոպովիչի 70-ամյակի առթիվ կազմակերպված տոնակատարություններին (Ռոստրոպովիչը ժամանակին ապրել է Բաքվում): Իսկ Փարիզից Ալիեւը կմեկնի Մոսկվա ԱՊՀ երկրների ղեկավարների գագաթաժողովին մասնակցելու:

Պատրաստեց Գ. Է.-Տ.

ՇՈՒԿԱ

Ոսկու եւ ոսկյա իրերի գները Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ոսկերչական իրեր Հայաստան ներմուծելիս գանձվում է մաքսատուրք ներմուծման արժեքի 10 տոկոսի չափով եւ ակցիզային հարկ 30 տոկոսի չափով: Տեղական ոսկերչական գործարանների արտադրանքի մեջ ոսկու 1 գրամի գինը կազմում է 16-19 դոլար, իսկ վերջերս մայրաքաղաքում բացված էլիտային ոսկերչական խանութներում, որտեղ վաճառվում են իտալացի ոսկերիչների գործերը, 1 գրամ ոսկու գինն է 15-20 ամերիկյան դոլար: Այս մասին «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեցին ՀՀ առեւտրի, սպասարկումների եւ զբոսաշրջության նախարարության «Տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոն» ձեռնարկությունում:

583 հարգի ոսկյա իրերի մեջ 1 գրամն արժե 8-15 ամերիկյան դոլար, ընդ որում գնի տատանումը պայմանավորված է քարի տեսակով եւ աշխատանքի բարդությամբ: Օրինակ, մատանու (ձուլվածք) մեջ ոսկու 1 գրամն արժե 8 դոլար, տարբեր գործվածքների շղթաների մեջ 8-10 դոլար, ձեռքի նուրբ աշխատանքի զարդերի մեջ 15-20 դոլար: Ոսկու ջարդոնի 1 գրամը գնահատվում է մոտավորապես 7 դոլար:

Ոսկերչի աշխատանքը 5 դոլարից (մատանու պատրաստում - ձուլվածք) 50 դոլար (զարդի պատրաստում - ձեռքի նուրբ աշխատանք): Տարբեր գործվածքների ոսկյա շղթաների 1 գրամի պատրաստման արժեքն է 1 դոլար:

Նույն աղբյուրի համաձայն, Ռուսաստանում ոսկյա իրերի մեջ 1 գրամի արժեքը կազմում է 17-25 դոլար, եվրոպական երկրների մեծ մասում 11-12 դոլար, իսկ Թուրքիայում 8.2-8.3 դոլար:

«Նորինվեստի» գլխավոր հաշվապահը ազատության մեջ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Նորինվեստ» սնանկացած ֆինանսական ընկերության գլխավոր հաշվապահ Կարապետ Ալեքսանյանը, որ դատապարտվել էր 9 տարի ազատազրկման, ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահության որոշմամբ կալանքից ազատ է արձակվել: Նախագահությունը քննության է առել Կ. Ալեքսանյանի վճռաբեկ գանգատը եւ նրա մեղքը վերաորակել ՀՀ ՔՕ 89-րդ հոդվածի 4-րդ մասի (ունեցվածքի հափշտակում խարդախության ճանապարհով) փոխարեն 182-րդ հոդվածի 2-րդ մասով (ծառայական դիրքի չարաշահում): Նախկինում որոշված պատժաժամկետի փոխարեն նախագահությունը նրան դատապարտել է երեք տարի ազատազրկման: Համաներմամբ Կ. Ալեքսանյանը ազատ է արձակվել: Մյուս դատապարտյալների, մասնավորապես համապատասխանաբար 12 եւ 7 տարի ազատազրկման դատապարտված «Նորինվեստի» ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանի եւ նրա եղբոր՝ Գուրգեն Մարտիրոսյանի նկատմամբ դատավճիռը մնացել է անփոփոխ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության լեզվի պետական տեսչությունը ապրիլի 3-ին, ժամը 11-ին կազմակերպում է լեզվամշակութային քաղաքականության բարձրագույն խորհրդի ընդլայնված նիստ:

Լեզվաքաղաքականության հարցերով հետաքրքրվող պետական մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների, լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների, ինչպես նաեւ բոլոր շահագրգիռ անձանց մասնակցությունը ցանկալի է:

Հրավիրատոմս կարելի է ստանալ լեզվի պետական տեսչությունից:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Վլադիմիր եւ Մարկ Գրիգորյանների ընտանիքները խոր վշտով հայտնում են սիրելի մոր եւ տատիկի

Նինա Համբարձումի Քեչեկի

մահվան մասին:

Հոգեհանգիստը տեղի կունենա մարտի 26-ին, ժամը 17-ին Տերյան 62, բն. 46 հասցեով:

Հուղարկավորությունը մարտի 27-ին, ժամը 14-ին:

Ավագ շաբաթվա եւ Զատկվա արարողություններ Ս. Էջմիածնի Մայրավանքում

Հաճույքն ունենք մեր բարեպաշտ ժողովրդին հայտնելու, թե Ավագ շաբաթվա ընթացքում Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարում կատարվելու են հետեւյալ սրբազան արարողությունները.

Ավագ Հինգշաբթի.

Մարտի 27-ին, ժամը 10.30-ին, մատուցվելու է Ս. Պատարագ, ի հիշատակ մեր Տիրոջ Հիսուս Քրիստոսի վերջին ընթրիքի: Ս. Պատարագը կմատուցի եւ կքարոզի Գերաշնորհ Տ. Տաթեւ Արքեպ. Սարգսյանը:

Հետմիջօրեի ժամը 16.00-ին Ոտնլվայի կարգ, ի հիշատակ մեր Տիրոջ Հիսուս Քրիստոսի կողմից իր աշակերտների ոտքերի լվացման: Սրբազան արարողությունը նախագահելու եւ քարոզելու է Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսը:

Երեկոյան ժամը 19-ին Խավարման գիշերի արարողություն, ի հիշատակ չարչարանաց եւ խաչելության մեր Տիրոջ Հիսուս Քրիստոսի: Այս առթիվ քարոզելու է Գերապատիվ Հայր Միքայել Վրդ. Աջապահյանը:

Ավագ Ուրբաթ

Մարտի 28-ին, ժամը 11.00-ին, Ճաշու ժամի արարողություն եւ կարգ Խաչելության:

Նույն օրը հետմիջօրեի ժամը 16.00-ին կատարվելու է Թաղման արարողություն, ի հիշատակ մեր Տիրոջ Հիսուս Քրիստոսի թաղման:

Ավագ Շաբաթ.

Մարտի 29-ին, երեկոյան ժամը 17.00-ին ճրագալույցի արարողություն եւ Ս. Պատարագ, պատարագիչն ու քարոզիչն Գերաշնորհ Տ. Շահե Արքեպ. Աճեմյանը:

Կիրակի Ս. Զատիկ.

Մարտի 30-ին, Հայրապետական Ս. Պատարագ Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարում առավոտյան ժամը 10.30-ին: Ս. Պատարագը կմատուցի Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետը եւ իր պատգամը կտա օրվա խորհրդի մասին:

Սիրով հրավիրում ենք Ավագ շաբաթվա սույն հոգեպարար արարողությանց մեր սիրեցյալ հավատացյալ ժողովուրդը:

ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒ

Ավարտական վկայագիր շնորհող ծրագիր

1997-1998 թթ.

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն ընդունում է դիմումներ «Անգլերենի դասավանդումը որպես օտար լեզու» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն մասնագիտությունների գծով եւ ներկայումս դասավանդեն դպրոցում կամ ԲՈՒՀ-ում:

Ընդունվելու համար անհրաժեշտ պայմաններից է ընդհանուր գնահատականների 4.0 եւ բարձր միջին ցուցանիշը:

Դիմորդները պետք է գերազանց տիրապետեն անգլերեն լեզվին: Պահանջվում է ունենալ վերջերս հանձնած TOEFL քննության 575 կամ բարձր միավորներ, կամ 1997 թ. մայիսի 6-ին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող անգլերեն լեզվի քննությունից ստանալ բարձր միավորներ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն

1. Դիպլոմ եւ ներդիր իրենց պատճեններով,
2. Երեք երաշխավորագիր նամակ,
3. Լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սույն թվականի մայիսի 2-ն է:

Ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո 18 ամիս Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիմորդների նախորդ ուսումնական տվյալների եւ անգլերեն լեզվի քննության արդյունքների հիման վրա: Ծրագրի տեւողությունը երեք ուսումնական քառորդ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Հասցե Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, I հարկ, 19 սենյակ, հեռ. 27-16-29:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն. 80 քառ. մ ընդհ.-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Ձվարբնց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան Եսենտուկի քաղաքում:

Հասցե՝ Ֆրունզեի 13, բն. 4
Հեռախոս՝ (8+865-34) 5-46.90
25.56.09 (Երեւանում)

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

■ 3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեխի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 545. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության 25.03.1997. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@